Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5439 — 16/29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1903 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 9 ՇԷՎՎԱԼ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5439

درعلیه ده غلطه ده آره‌ویك ﴿ غزتهسی ادارهسی

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳԱԼԻՆ, Գալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդագ կը վերաբերի:

Տեղուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՀԱՄԱՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Հիւանդանոցի Օրացոյցին յաջորդեց Հիւանդանոցի տեղեկագիրը: Այս վերջինը, որ Հոգաբարձութեան կողմէ Ս. Պատրիարքին եւ Վարչութեան մասնաւորապէս տարեկան համարատուութիւնն է, բնականաբար աւելի կարեւորութիւն ունեցող ու հետաքրքրութիւն ազդող հրատարակութիւն մըն է որուն գլխաւոր գիծերը կը փութանք հանրութեան ներկայացնել, ինչպէս որ ըրած ենք ուրիշ տարիներ ալ: Շրջանը զոր կ'ընդգրկէ ներկայ տեղեկագիրը, 1902 յունուար 1էն մինչեւ 1903 յունուար 1 կը հասնի, եւ իր նախորդներուն պէս կը բովանդակէ Հիւանդանոցի բժշկական երեք մասերուն վիճակագրութիւնները,—զորս պատրաստած եւ տարագրած են Տոքթ. Ն. Տաղաւարեան, Տոքթ. Ս. Զաքդրեան եւ Տոքթ. Լ. Մանէերի,—Արհեստանոց Որբանոցի համարատուութիւնը՝ խնամակալութեան կողմէ, — հաստատութեան օժանդակ մասերը, — եւ կալուածական ու հաշուական ցուցակներ՝ ամէն մանրամասնութիւններով: 1902 տարեշրջանին մէջ Հիւանդանոց ընդունուած հիւանդներուն թիւն է 1968, մինչ նախորդ երեք տարիներուը եղած է 1931—1840—1638: Բժշկական ու ընկերային տեսակէտով չանհեկան մանրամասնութիւններ ու բաղդատական ցանկեր կան հիւանդներու սեռին, տարիքին, ազգին, հիւանդութեանց տեսակին նկատմամբ եւայլն: Ներքին հիւանդութեանց սրահներուն մէջ դարմանուած 1385 հիւանդներէն 219ը մեռած են, իսկ վիրաբուժական սրահներուն մէջ դարմանուող 570 հիւանդներուն 33ը, որով մահերու հանմիտութիւնը կ'ելլայ 100էն 13ն քիչ մը աւելի, մինչ նախորդ երկու տարիները եղած էր 100ին 15ին. անկէ առաջ՝ 16 եւ 19: Տոքթ. Մանճէրի տեղեկագրէն կ'երեւայ որ մանուկներու թիւը ելլողներու թիւէն աւելի եղած է. իսկ մահերու հանմատութիւնը 100ին 15 գրեթէ: Երեք ճիւղերու տեղեկագիրներն ալ մասնագիտական ուշագրաւ աշխատութիւններ են որպէս ուսումնասիրութեան ընդարձակ նիւթ կրնան հայթայթել բժիշկներուն:

Որբանոց—Արհեստանոցի համարատուութենէն գաղափարեմ կը տեսնուի որ, զոյգ մտաւորական զարգացման համար նուիրուած ջանքերուն հետ՝ մասնաւոր զարկ մը տրուած է արհեստական աշխատութեանց, կօշկակարութեան, դերձակութեան, թոռուչինութեան եւ ատաղձագործութեան ճիւղերուն վրայ աւելցուելով (1902ին) կոնակագործարանը: Այդ շրջանին վերջը, արհեստանոցի արտադրութեանց վաճառման ընդհանուր գումարը եղած է 103,414 ղրշ. եւ զուտ շահը՝ 21,048 ղրշ:

Ցեռայ, իրարու կը յաջորդեն՝ մամարանի հաշուեցոյցին դատ, դեղարանի, հանդերձատան, մառանի, խոհանոցի եւ ուրիշ օժանդակ մասերու սպառմանց մանրամասնութիւնները որոնք ճշդիւ գաղափար մը կուտան թէ ինչ տարողութիւն ունի Հիւանդանոցը: Ցիշուած է նաեւ մատենադարանը, ուր գտնուած 7653 հատոր գիրքերը հիւանդարանի ու ծերանոցի պատապարներուն արամադրութեան ներքեւ դրուած են, հանդարտիկ ժամանց մը ընծայելու համար այդ դժբաղդներուն: Ս. Փրկչի մասրան հասոյթը եղած է 1902ին, բանկալէ եւ յանձարկաւորութենէ ստացուած նուէրներէ 6315 ղրշ.: Կալուածներու եւ կապերու պտղաբերի գլուխը՝ օրհնելի յիշատակարան մը կը կազմէ բարերարներու մարդասէր առատաձեռնութեանց:

Ու այս բոլոր բաժանումներէն ետքը ընթերցողին աչքին կը պարզուի, Հիւանդանոցի 1902 տարեշրջանին ընդհանուր հաշուեցոյցը որուն մուտքի գլուխը արձանագրուած է հացի եւ միսի (372,125 ղրշ.) պետական նպաստի կայս. չնորհը, որուն առթիւ Հոգաբարձութիւնը՝ տեղեկագրին սկիզբը կը մատուցանէ իր երախտագիտութիւնը յանուն պատասխանոյ: Այդ հաշուեցոյցին համագումարը կը հասնի 1,487,586 ղրշ.ի պակասելի գումարին, որ երկար ցանկ մըն է հասոյթներու եւ նուէրներու զանազանութեանց եւ նոյն քան մըն ալ ծախքերու մանրամասնութեանց:

Հիւանդանոցի արդի Հոգաբարձութեան գովելի գործերէն մէկը եղած է՝ իր տարեկան համարատուութիւնը հանրութեան ներկայացնել, ինչպէս որ ամէն տարի այս միջոցներուն՝ ապագիր ընդարձակ տեղեկագրով մը կը պատմէ բարեգործական այդ մեծ հաստատութեան վիճակը,— բժշկական, կրթական, արհեստական, մատակարարական հասոյթ ծախք եւայլն — ինչ որ նոր մղում մը կուտայ հանրային բարեգութեան գիտակցօրէն համակրելու, գործնականապէս կարեկցելու Հիւանդանոցին:

Նուագահանդէսի նախապատրաստութեանց հետ զուգադիպելով այս տիպար տեղեկագրին հրատարակութիւնը, տարակոյս չկայ որ մեծապէս պիտի նպաստէ անոր արդիւնաւորմանը, աւելի տաք վերաբերում մը ստեղծելով ժողովրդեան սրտին մէջ:

Տ. Ա.

ԱՒՈՒՐ ՊՍՏՇԱՑԻ ԽՕՍՔԵՐ

ԻՐԱՒ ՇԱՏ ԽՆԹԱՅԻՑ...

—Դա՛ւք ալ մեզի եկէք գիշեր մը, կ'ըսէ Մաքրիկ հանըմ, գլուխը առած չալը աղուոր մը իրար բերելով դուսէնին տակ. ու երբ երկու կողմէն փէշերը վար առած կը պառպատուի քալելու, մինչ աղան, աղջիկը, կամ քրոջը աղջիկն ալ դանէն դուրս կ'ելլեն, ինք կը կըկնէ.

—Արլանճ՛քներ, ի՞նչ կ'ըլայ դուք ալ մեզի եկէք. մէկ մըն ալ ուրա աս դրանէն ներս չեմ դներ...

—Աստուած չընէ Մաքրիկ հանըմ, կ'ըսէ տանտիկինը, որ լամբար մը ձեռքը, դուռը կայնած է ճամբու դնելու համար իր հիւրերը. սա ի՞նչ խօսք է, մենք ալ կուգանք. այս չորթաս մինչ ունիմ, հեղ մը սանկ սբրային ձգեմ նէ...

—Աղէկ կ'ըլայ, հրամմեցէ՛ք, չօճուխներն ալ բեր ասա, հինգշաբթի գիշեր եկէ՛ք: Սամիկ աղայենք ալ պիտի գան, դիտես եա Սամիկ աղան. քա ան ինչ Ճեհրէ մարդ է:

—Սուս եղիր, խնդալէն կը ճաթեցուն է...

Ու եթէ սենեակին խղդող ատքին յաջորդող այս ցուրտն ալ չըլլայ, երկու տիկինները, մէկը ճամբայ ելլելու վճռակին մէջ, ու միւսը լամբարը ձեռքը կայնած, հոն կը կենան, ու կը սկսին խօսիլ, բոլոր ազգականներուն, հանրմներուն ու տուտաներուն վրայ, որպէս թէ ներսը խօսածնին քիչ ըլլար...

Վերջապէս ճամբայ կ'ելլեն. Մաքրիկ հանըմ վերջին հրաւէր մըն ալ կ'ընէ ու ճամբայ կ'ելլէ. անդին, լամբարը բռնող կինը կը պատուիրէ լաւ ծածկուիլ, պաղ չառնելու համար ճամբան, ու Մաքրիկ հանըմ ալ փոխադարձաբար, կը խնդրէ անկէ որ ներս երթայ, մնալու համար...

Ու երբ ալ ճամբու դրին հիւրերը, տանտիկինը լուրջ չեղաւալ մը, խօսքը կ'ուղղէ ամուսնին, ու կը սկսի.

—Պտիկուիթիւն եղաւ, աս քանի՞ անդամ է կուգան մարդիկը, ալ հինգշաբթի գիշեր ելթալու է. ամօթ է ալ...:

Ու հինգշաբթի գիշերը, սովորականէն կանուխ կը ճաշեն, փաղցին վրայի սենեակը չեն նստիր, լոյս տեսնուելով հիւրանուելու եւ իր մտադրութիւնը մատնելու համար զդացած պէտքը զինքը մղեց Միս Կրիֆիթի քով փութալու:

Ձրագ մը առաւ, սանդուխներէն վար եկաւ, առաջին յարկի գաւթիկը հասաւ, եւ կիսաբաց դռնէն դարմացումով տեսաւ ցայգականթեղով կէս մը լուսաւորուած սենեակը: Մեղմօրէն կանչեց. «Կրիֆիթ...» պատասխան չստացաւ: Բայց սենեակին լռութիւնը ոգեւորեալ բան մը ունէր իր մէջ: Կը նախզգար թէ կենդանի էակ մը կար հոն: Կարծես ականջին կը հասնէին հաճախակ շնչառութեան մը մեղմ ձայնը, թերեւս սրտի մը աղմկալից արագութիւնները:

Սարսուռ մը պատեց զինքը: Ո՞վ կրնար ըլլալ իրեն սպասողը: Ո՞վ համարձակած էր իր սենեակը մտնել: Բարկութեան շարժում մը ունեցաւ: Ուժգնօրէն հրեց դուռը, բայց իսկոյն, խղդուկ բացագանչութիւն մը արձակելով կանգ առաւ դրան վրայ. տիկին որ Ֆոնթնէլ իր առջեւ կը դանուէր, ու Լիւսի կը դիմէր անոր յառաջանալը, համբ, աչքերը ալլալած, հասակը կորաքամակ, սասկալի անշարժութեան մը մէջ:

Սա մտածումը թէ կոմսուհին տկանչալուր եղած էր իր ու Արմանի միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութեան, փալլակի մը պէս լուսաւորեց իր միտքը: Մէկ վայրկեանի մէջ ըմբռնեց կոմսուհիին ընկճուած երեւոյթին, ցաւագին ուժգնութեան եւ անշարժ լռութեան պատճառը: Զկրցաւ առկալ իր կասկածին եւ ուզեց ամէն բան դիտնալ, ու դէպի կոմսուհին յառաջանալով, որ տեղէն չէր երերար, ուժգնացած ու վառարանին կրթնած ըսաւ.

— Տիկին, հո՛ էիք, գուլեց Լիւսի:

Կոմսուհին յամրաբար գլուխը անդին դարձուց, գլխի ժխտական շարժում մը ընելով, բայց չխօսեցաւ երբեք:

— Ըսել է վա՞ղը կը գանուէիք. հարցուց Լիւսի անկուսութեամբ:

Այս անգամ կոմսուհին հաստատական պատասխան տուաւ գլխով, առանց շարժելու բերանը, իբր թէ իր ձայնին չեչրը տեսակէր դիմացինը:

Լիւսի ձեռքերը իրարու միացուց ու մրմնջեց.

— Աստուա՛ծ իմ:

Ու անխօս, աղերսալից, խելայեղ, ծնրադրեց իր մրցակցուհիին առջեւ, չըրջագդեսին քղանցքէն բռնեց ու անոր ծալքերուն մէջ պահեց իր դէմքը: Այդպէս մնաց ցլայլած վիճակի մէջ, չհամարձակելով աչքերը վեր առնել, սա մտածումով թէ Տիկին որ Ֆոնթնէլ իմացած էր ամէն բան, թէեւ մանկամարդ աղջիկը կը բաղձար որ անիկա բանէ մը տեղեկութիւն չունենար: Պահ մը յետոյ Լիւսի ըղձաց որ կոմսուհին իր ձեռքը կը բռնէր ըսելով.

—Ոաքի՛ եկէք, աղջիկս, պատահածը մեծ դժբախտութիւն մըն է: Բայց իրաւունք չունիմ պատասխանատու բռնել ձեզ: Ես գործեցի սխալը, ուստի արդարացի է որ հետեւանքները կրեմ:

Լիւսի տարի կանգնեցաւ իսկոյն, եւ ժպիտ մը ոչ մէկ վախ ունենար:

Բայց մենք ասանկ ենք. սրամտութիւնը, որ «հիւ»ն— ինչպէս պիտի ըսէր Բրիւանդէմ, որ հաճոյալի կ'ընէ խօսակցութիւնները, ու կեանքի մեղի առողջարար խնդութիւն ու զուարթութիւնը կը գտնենք անասելի խօսքերուն, ու ակամայ վիրաւորող բացատրութիւններուն մէջ. մի բարկանար, դիս մի մեղադրէք, ուշադրութիւն ընէք ու պիտի տեսնէք որ ըսածս չատ ճիշդ է:

Բայց յանցանք չունի Սամիկ աղան. խեղճ մարդը, որ քիչ մը սրամտութիւն ունի, չկրնար համնիլ ամէն պահանջին ու ենդը մեղը մնացածին պէս, կը դիմէ հայհոյութիւններու անսպառ գանձին, որոնցմէ ամէնէն աւելի հաճոյք մը կը զդանք:

Ու եթէ մարդը, աշխարհի ամէնէն սափակ խօսքը ընէ, կամ ամէնէն պարզ [illegible] գիտեր ինչո՞ւ, որովհետեւ գիտենք թէ Ճեհրէ մարդ է, ու «խնդալէն կը ճաթեցունէ...»

Երբեմն ալ, կը պատահի որ հիւր գացած տուներնիդ նուագ գիտցող մէկը կը գտնուի. ենթադրեցէք որ Մաքրիկ հանըմին աղան միւսի Վահանը ջութակ կ'ածէ:

Սամիկ աղան երբ, ալ վազ կ'անցնի իր միմսութիւններէն, ամէն կողմէ միւսիւ Վահանին վրայ կը թափին...

— Քուզում միւսիւ Վահան, շարքի մը զարկ...

— Մա՛ sur les vagues վալսը գիտես, ան չալէ, կ'ըսէ անդէն ուրիշ մը:

Ու միւսիւ Վահան, երկայն բարակ մերժումներէ ետքը, որ ատեն «բէչիւա» չանենալը, «սոլ»ին դէղ ձայն հանելը, եւ «լա»ին փոտուկ ըլլալը պատճառ կը բրուներ, կը սկսի պուի տեղի տալ. գլխի ձեռքէն առնելու համար ջութակը, Սամիկ աղային, որ կամացուկ մը ատեր, ու ամէնէն անհերդնչակ ձայներ կը հանէ, աղերը վրան քսելով...:

Նուագող եղէք, ու մանաւանդ ջութակ նուագող, ու ըսէք ինձի թէ ի՞նչ կը զդաք, երբ ջութակներ տեսնէք ուրիշի մը ձեռքը...:

Ու այն մարդիկը, որ Սամիկ աղան չեկած, Զաքարիայի պատանեմը կը պատկերացնէին, փոխանակ լուրջ ու մտիկ ընելու՝ կը սկսին խօսիլ հիմակ: Կը նիկները դատ կը խօսին, այրերը դատ, աղաք դատ. խումբէ խումբ բաներ կ'ըսեն իրարու, կը պոռան կը կանչեն, մինչ խեղճ միւսիւ Վահանը ջութակ կը զարնէ...:

Ու ջութակը դադրածին պէս, կը դադրին խօսակցութիւնները... ու որովհետեւ կը ձանձրանան, նորէն Սամիկ աղային օձիքը թող չեն տար:

Կը կարծէք որ Սամիկ աղան նեղը մնայ, բնաւ. բան մը կը գտնէ, պատմութիւն մը, խօսք մը, ձեւ մը, ու անոր յաջողութիւնը առաջուց երաշխաւորուած է. անպատճառ պիտի խնդան:

Ու երբ բանական մը կը նստին, չատ մը կը խնդան, սուրճ, քօնեաք կը խմեն, ու մէկ երկու տասակ պտուղ կ'ուտեն, ալ կը պատրաստուին մեկնելու:

—Կանուխ է տանա, կ'ըսէ Մաքրիկ հանըմ, դիմագծութիւնով մը ու շեշտով մը, որ բաներն հակառակը կ'ապացուցանեն. տանկ եկէք երբեմն, տարի գիշերներ, կը նստինք, կը խօսինք, կը խընդանք...:

—Շնորհակալ ենք, դուք ալ մեզի հրամմեցէք, կ'ըսէ Մաքրիկ աղային կինը...:

Ու երբ, ամէնքն ալ պատրաստ, ճամբայ կ'ելլեն, դուռին առջեւ, Մաքրիկ աղային կինը, գիշեր բարի ըսելու պէս,

—Աս գիշեր չատ խնդացինք, գիտունուս գալիք կայ կ'ըսէ, պտիկ փպիտով մը որուն քանքաներ կը պատասխանեն:

Բիրա ԲԱՄԼԻԼԻԱ

ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Սիրելի Մինրանս,

Սառայ նոյեմբեր 28 թուակիր սիրուն նամակդ, որով մեր բարեկամութեան անուշ յիշատակները կ'արթնցնէիր սրտիս մէջ: Արդարեւ ինչ քաղցր էր այն կեանքը, երբ կը խօսէինք իրարու հետ սրտի ու կրօնքի աչխարհին վրայ:

Մեր խօսակցութիւնները, լեռնաբարձր նիւթերու չուրջը ինչ ելեւէջներ կ'ունենային. մերթ վիճաբանական, երբեմն հիւսիկ նկարագրական եւ երբեմն կուռ քննադատական:

Հաւատա՛, անուշի՛կ Մինրանս, որ ինչպէս քեզի՝ նոյնպէս եւ ինձի համար նուիրական [illegible] ներու կարօտը:

«Որքան անուշ էին այն օրերը, կը դրես իրաւունք. եւ հիմակ քանի՞ տենչով կը փնտռեմ դանոնք՝ աշխարհի կեանքի չարութիւններուն մէջ:

«Հոս, կը շարունակես, տափակութիւն մըն է որ կը տիրէ վերջն վար, կոչտ թանձրապաշաութիւնը բոյն դրած է մեր հասարակութեան մէջ: Ժողովուրդը չունի ճաշակ մտքի եւ հոգիի վայելչութիւնի, եւ բան մըն է որ կ'երթայ:»

Հակապատկեր մը այն մտքի, որուն լիցատակը աւելի կը քաղցրանայ, տասվ մեր երկուքին համար միանդամայն:

Սակայն, այլասանելու եռանդ մը արթնցնելու է կարծեմ. որովհետեւ ինչ օգուտներ արտադրած պիտի ըլլան այն անխոնջ ջանքերը, զորս կը զոհէինք լեզուագիտութեան եւ ուսումնասիրութեան համար:

Ինծի համար, սիրելի՛ս, մտիկ ալարեր հանդամանքները, որ քանկինիդ նման գրեթէ հակապատկեր մը կը ներկայացնեն մեր սրտի ու մտքի կեանքին, աւելի ազդակ մը եղան են սիրելու. եւ անենչալու այն մտքի կեանքը որ մինչ մը եղած են բարեկամութեան, բայց աւելի ճիշդը եղբայրութեան քաղցրիկ անուշութիւնը ցուցնելու:

Արդարեւ բարեկամական անցեալի այն խորհրդաւոր յիշատակներուն մատուցարը՝ այնքան կը բարձրանայ, կը վսեմանայ, եւ այնքան պայծառ կերպով կը ներկայանայ մտքիս առջեւ որ կարծես հոգիս թեռած կարծես ամբոր պայտուի բնոյթը կ'առնէ:

Ինչքան պայծառ է հիմակ ինծի համար [illegible] մար բարեկամական ճշմարիտ սիրոյ գոյութիւնն ու վսեմութիւնը: Կը դդամ, իրաւունք, վեհութիւնը այն սիրերգին, որ Դաւթի մը եւ Յոնաթանի մը պատմութիւնը կը պճնաբանէ...:

Այս սէրը, որ քրիստոնէական կրօնքի վարդապետութեան վսեմ գեղեցիկն ալ է, ամուսնական կամ զդայական սիրէն տարբեր ու չատ վեր, չատ բ՝ բարձր բան մըն է: Ան, զդալ պէտք է. սիրաք, խնայակցութիւն, գերիչ չեն կրնար երեւակայել կամ պատկերել այդ սիրոյ ալեխարէ: սիրաք, համակ զդացում եղող սիրաք միայն կրնայ զդալ այդ քնքուշ զորութեան գոյութիւնն ու գերազանցութիւնը: Հիմակ կը զդամ թէ, արդարեւ, բարեկամական անկեղծ սիրոյ վսեմութեան գիտակցութիւնն ուսնանալու համար հարկ է նախ անկեղծ բարեկամ մը ըլլալ:

Բացդր էր մեր ալ բարեկամական անկեղծ սէրը:

«Ան, Դէ՛ոդս, կը գրես, ինքզինքս կը մոռնամ, բայց քեզ չեմ մոռնար»: Արդեօք անանկի փոփոխութիւն մը ընելու էի իմ ալ փոխադարձ զդացումներս ներելու համար:

Կարծես սրտի գիրքս է որ քու մատներուդ մէջ կը շարժի երբ կը գրես. «Երբ քեզ կը մտնեմ, սիրտս կը բաբախի անոյգ կարօտով մը, անոնց բարեկամութեան թաքնի պատկերները բարդ ի բարդ կը դիզուին աչքիս առջեւ.»

Հարկ չեմ տեսներ ալ՝ երկարաբանել մեր զդայական աշխարհի բացատրութեանը մէջ, ինչ որ անկարելի է արդէն:

Արարերէն լեզուն սորվելու համար վճռական որոշում մը տալ կը յանձնես եւ իմ զդաստիարս կ'ուզես իմանալ այդ արշումիդ մասին: Վասան եմ քու յարաբեր, տալան եւ յանձնաբերութեանդ վրայ. ինքնարերէն, գերմաներէն, լատիներէն եւ թուրքերէն համար ցոյց տուած անխոնջ ու անկուն կորովդ գրաւական մըն է այդ սեմական զարգացեալ լեզուն ալ ձեռք բերելու կատարեալ յաջողութեանդ:

Ստանբուլ [illegible] 01.000

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐՈՒԱՆ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ի Նպատակ Գոլոյ պարսկական հիւանդանոցին և վարժարանին տրուած տարեկան նուագահանդէսը տեղի ունեցաւ առջի օր, Պարսից դեսպանատան մէջ: Դեսպանատան սրահին մէջ խտացած էր ամէն ազգէ փայլուն բազմութիւն մը, եւ ուր կը նշմարուէին պարսկական դեսպան իշխան Միրզա-Ռիզա խանէն զատ, Վեհ. Շահին քեռայր Մէհտ-իւա-Տովլէ, հոլանտական եւ չուէտ-նորվէկիական դեսպանները, Սեւ Լեռան գործակատարը, պուլկարական գործակատարը, Բերլոյի բարձր դասու ընտանիքներ, պարսկի դեսպանին երեւելիները եւայլն: Հիւրասենեակի պաշտօնը կը կատարէին դեսպանատան Ս. Թարգման Յովհաննէս խան, Բ. Թարգման Գրիգոր խան Շամանճեան, բժիշկներ Տոքթ. Լաստիվեան էֆ. եւ դեսպանատան միւս պաշտօնատարները: Նուագահանդէսին սկզբնաւորութիւնը ըրին հինգ արուեստագէտներ, Պ. Պ. Ռատելիա, Զէնթալա, Մինանեան, Կոլտէնպէրկ եւ Թրսիանի, որոնք ջութակի վրայ, դաշնակի ընկերակցութեամբ Շուման էրոս կատոր ածեցին յաջողութեամբ: Տիկին Բամանանկէր՝ Բամբլ Սէն-Սանսի Սամսոն և Տալիլան երգեց՝ մեծ յաջողութեամբ եւ գոռ ձայնով: Տիկին Բամանանկէր՝ որուն կ'ընկերանար դաշնակի վրայ Պ. Սելվէլի՝ ծաղկեփունջ մը սատացաւ: Նուագահանդէսին առաջին անակնկալն էր Օր. Սիկրիտ Լինտպէրկ, Շուէտացի օրիորդը, ապշութեամբ դիտելով կոմսուհին, ըսաւ.

—Դա՞ւք, տիկին:

—Այո՛, ես: Որովհետեւ առաջին վարդեկանէն իսկ աւելի յատուկօրէն ըմբռնեցի ձեր մտածումը, այն է ձեր սիրոյն գոյութիւնը. եւ երբ դուք ընազդաբար կ'ուզէիք հեռու մնալ մենէ, ես բռնադատեցի ձեզ՝ մեր մօտ բնակելու: Մաքալա չատ հաշուեցի, փոխանակ որոնելս միայն դատելու: Ինչպէս վարկեան մը իսկ չկարծեցայ թէ Արման եւ դուք չպիտի կրնայիք իրարու մօտ բնակիլ, առանց ձեր սիրտերը անգուսպ սէր մը ըղձալու նկատմամբ: Ձեզ չրնապատող անձերէն միայն մէկ հոգի կարող պիտի ըլլար հաճոյ թարլ ձեզի, երբ կոմսը, կը գանուէր: Սա հպարտութիւնը ունեցայ թէ պիտի կրնամ պաշտպանել ձեր երիտասարդութեան, հրապոյրին եւ վերջապէս արդիւնաւորած պտուղին խորհրդաւոր ձգողութեան դէմ: Դժնդակ կերպով պատժուեցայ, բայց միայն ես չպատժուեցայ:

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (թ՞)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Թ.

Արման դրան քով կը գանուէր. վերջին նայուածք մը նետեց Լիւսիի վրայ ու անոր հրամանին հնազանդելով դուրս ելաւ:

Մթին գաւթակէն անցնելով պտրէզ իջաւ ու վիլլային ճամբան բռնեց: Լիւսի, իր ամբողջ անդամներովը սարսուռն, նոյն միեւնոյն տեղը մնաց, Արմանի ոտնաձայնը մտիկ ընելով, որ գիշերուան լռութեան մէջ կը կորսուէր: Ցեռայ սրտին մէջ սկսաւ պտրտիլ, խռոված, տենչացած: Իրեն այնպէս կը թուէր թէ անհոն դատարկութիւն մը կը ձեւանար իր չուրջը: Ամբողջական կղզիացումի մը տպաւորութիւնը ունեցաւ եւ բարձրաձայն ըսաւ.

— Աստուա՛ծ իմ, ի՞նչ պիտի ըլլայ:

Անդորրելի բաժանման առջեւ Լիւսի յանկարծ կը զդար զինքը կոմսին միացընող կապերուն հաստատունութիւնը: Երկար ատեն անտարբերութիւն զդացած էր այդ մարդուն նկատմամբ, որ գրաւած էր զինքը նայուածքով, ձայնով, եւ հիմա իր աէրը դարձած: Անկէ բաժնուած պահուն միայն կը նշմարէր այդ բանը: Մրահին մէջ առանձին մնացած, ուր երկու ժամ անցուցած էր Արմանի հետ, հիմա վախ կը զդար Լիւսի, սովորաբար այնքան արիասիրտ: Թերեւս ոտնաձայն մը լսեց իր գլխուն վերեւ: Խորհեցաւ թէ Կրիֆիթ մատանջ ըլլալու էր իր անքուն հսկելուն վրայ: Անձի մը հետ գրաւ մնալու համար, ու տիկինը անդադար կը կրկնէ.

—Բա՛ եաւրում, չուտ ըրէք, մէկը չեկած սրդէ դուրս ելենք...

Ու աղաքը, աղջիկը ու նոյնինքն ամուսինը, որոնց համար դիւթիչ հեռանքակար մըն է Սամիկ աղան, իր ըսելիքներով ու ընելիքներով, աստիճան մը եւս կ'արագցնեն իրենց շարժումները:

Ու պէտք եղած բոլոր կանխահոգ միջոցները ձեռք առնելէ ետքը, ամէն պատահականութեան դէմ, երբ ատենը բերդ անգամ ըլլալով նստած են որ կրակարանը ծածկուած է, վարի դուռին նիզը դրուած, ու հեշտադարանին աչքերը կղպուած, ճամբայ կ'ելլեն վերջապէս...:

* * *

Հոն հասնելուն, հակառակ սպասուած ըլլալուն, տակնուվրայութիւն մը կ'ելլէ. Մաքրիկ հանըմը կ'ուզէ որ իր հիւրերը առաջնորդէ վերի սենեակը. հիւրգացողը կը փափաքի վարը նստիլ, պարապ տեղը յոգնութիւն չտալու համար, ինչպէս կ'ըսէ...

— Ձայեր միսանթիր էիք, բանա՞ն ես, Մաքրիկ հանըմ՝. . . կ'ուզեցնէ:

Եւ սակայն վերի սենեակը կ'ելլեն, ուր բարեհաճութիւնը դոյզն տարբերութիւն մը ունի փաղցինէն. ու սպասելով որ սենեակը տաքնայ պրինձ կոակարանէն, որուն մէջ բրգաձեւ կրակ կայ, հիւրգացողները, առանց բացատրեան, կս սկսին դողալ. եւ սակայն ինչ ճիգերու կը կարօտին յայտնի չընելու համար, եւ մանաւանդ խօսած ատենին...:

Բայց, եթէ բան մը կայ որ կը պակսի, գեւերութիւնն է խօսակցութիւնները մէջ. տանտիկիններ իրենց գործերուն վրայ կը խօսին, մէկը իր գործերուն չատութեան, միւսը դժուարութեանը վրայ կը ճառէ, ու Մաքրիկ հանըմ, թերեւս տասներորդ անդամը ըլլալով կը կոկնէ.

— Ժամը ինն ու կէսն էր, գործս խալտեցայ...

Անդին, Պոլոս աղան, թերեւս չորրորդ անդամ ըլլալով կը հարցնէ.

— Է՛հ, տանա ինչ կայ չկայ նայինք, Մաքրամ տատ...

— Ողղութիւն, էֆէնտիմ. կը պատասխանէ դիմացինը՝ փոխ ըսելու պէս:

Ու ասանկ կ'երթան խօսակցութիւնները, յանգելու համար այն յանկարծական լռութիւններուն, որոնց ժողովուրդը, «սահաթ պաշի» կ'ըսէ.

* * *

Բարեդադարար այս առնջանքը երկայն չի տեւեր. այնքան անհամբերութեամբ սպասուած Սամիկ աղան կուգայ, ու դուռը զարնուելուն պէս, բոլորն ալ, որոնք կուռքերու պէս անձայն նստեր էին, ելեքտրական հոսանտանոր ստացած պէս տաքի կ'ելլեն, դէմքեր կը ճառագայթեն, դիմագիծեր կը կծկուին, բերաններ կը բացուին, աչքեր կը մեծնան . . . այսինքն ամէն մարդ խնդալու կը պատրաստուի:

Եւ հազիւ դռնէն ներս մտած, դեռ բարեւ մը չտուած, ամէնքն ալ կը խընդան, ապուշ ապուշ երեսը կը նային, ու ալ աւելի կը խնդան, երբ Սամիկ աղան զարմացում կը կեղծէ, այս եղանակներն դէմքի ծամածռում մը ընելով:

«Բարեւ» «Աստուա՛ր բարիներդ» չիմոտանկուած, արդէն սկսած են գլուխը ուտել խեղճ Սամիկ աղային.

— Քուզում Սամիկ աղա, բան մը ըսէ տե խնդանք . . .

— Ամա՜ Սամիկ աղա, թախիլի մը ըրէ, նաստ պառաւ մը եղի՞ր, հայտ . . .

Ու երբ մարդը ինքզինքը քիչ մը սուղ կը ծախէ, կը սկսի սիկառ մը չնչել, ամէն կողմէ մէջ կը նետուին.

—Չ՛է, ես պիտի չնեմ սիկարը...:

—Չէ՛, անիկա իմ ձեռքէս կը խմէ...:

Կը կարծէ՞ք որ ասոնք Սամիկ աղային յոգնութիւն մը խնայելու, կամ հաճոյք մը տալու համար են. ո՛չ, կ'ուզեն խաղ մը խաղալ անոր. ու սիկարը չինողը, կամացուկ մը քանի մը հատ լուցկիի գլուխ կը դնէ մէջը. որանք հաքը, յանկարծ կը բռնկին, ու ամէնն ալ կը խընդան...:

Բայց հանգիստ չեն թողուր մարդը, սկսելով ինը խօսելու սկսող պէպէքէն մինչեւ Պոլոս աղան, որ թազմոցին անկիւնը ծրարուած, սիկառը կը ծխէ, ժըպիտ մը խառնած դէմքերուն, կ'ըսեն.

— Սամիկ աղա՛, տէ՛, կը սպասենք կոր...

Ու մարդուկը ալ ժամանակը եկած տեսնելով, կ'որոշէ բան մը ընել, խնդացընել, ու կը պատրաստուի բամբասող կնկան մը բախիթը ընել. հոն դանուողները ո՛վ դիտէ քանի՞ երրորդ անդամ ըլլալով պիտի տեսնեն ատիկա, անմիջապէս կ'օգնեն անոր, չալ մը կու տան, ոբով դէմքին մէկ մասն ու գլուխը կը ծածկէ, ու կը սկսի...:

Բայց ի՞նչ կը կարծէք որ ըսէ Սամիկ աղան, խնդացընելու համար զինքը մտիկ ընողները. հայհոյութիւններ ազգ բացատրութիւններ, ազատ, բառեր, զորս ոչ մէկ մարդ կրնար ըսել, եթէ նոյն իսկ վերջին վար ատիճ մը հագած ըլլար, ու ճանչուելու ալ ոչ մէկ վախ ունենար:

Բայց մենք ասանկ ենք. սրամտութիւնը, որ «հիւ»ն— ինչպէս պիտի ըսէր Բրիւանդէմ, որ հաճոյալի կ'ընէ խօսակցութիւնները, ու կեանքի մեղի առողջարար խնդութիւն ու զուարթութիւնը կը գտնենք անասելի խօսքերուն, ու ակամայ վիրաւորող բացատրութիւններուն մէջ. մի բարկանար, դիս մի մեղադրէք, ուշադրութիւն ընէք ու պիտի տեսնէք որ ըսածս չատ ճիշդ է:

Բայց յանցանք չունի Սամիկ աղան. խեղճ մարդը, որ քիչ մը սրամտութիւն ունի, չկրնար համնիլ ամէն պահանջին ու ենդը մեղը մնացածին պէս, կը դիմէ հայհոյութիւններու անսպառ գանձին, որոնցմէ ամէնէն աւելի հաճոյք մը կը զդանք:

Ու եթէ մարդը, աշխարհի ամէնէն սափակ խօսքը ընէ, կամ ամէնէն պարզ [illegible] գիտեր ինչո՞ւ, որովհետեւ գիտենք թէ Ճեհրէ մարդ է, ու «խնդալէն կը ճաթեցունէ...»

Երբեմն ալ, կը պատահի որ հիւր գացած տուներնիդ նուագ գիտցող մէկը կը գտնուի. ենթադրեցէք որ Մաքրիկ հանըմին աղան միւսի Վահանը ջութակ կ'ածէ:

Սամիկ աղան երբ, ալ վազ կ'անցնի իր միմսութիւններէն, ամէն կողմէ միւսիւ Վահանին վրայ կը թափին

այդ խարտիշներ ու դեռատի աղջիկը, որ ջուրի մի հերոսուհի մը եղաւ, եւ յայտագրին վերիվերջին եւ Զարդիքին երկու կտորները ածելէ ետքը, ջերմ ծափահարութիւններու մէջ երրորդ կտոր մը ալ ածեց, ընդունելով ծաղիկներով մը։ Օր. Լինտպերկ՝ Սթոքհոլմի, Բարիզի եւ Պերլինի քանէրվաթուառներուն մէջ կատարելագործած է իր արուեստը, եւ մասնակցած է զուարճարվեստական արքունիքին նուագախումբին, եւ մեծ յաջողութիւններ գտած է ռուս կայսրունիքին, ու եւրոպական ուրիշ արքունիքներու մէջ, ինչպէս նաեւ Բարիզի արուեստասէր բարձր շրջանակներու մէջ։ Ապա բեմ ելաւ Օր. Բլէռ որ Թուսթէն վալա, որ առաջին անգամ ըլլալով բեմի վրայ կ'երեւնայ, եւ որ ընկերակցութեամբ իր վարպետին ծանօթ դաշնակահար Պ. Ֆուրլանիի, դաշնակի վրայ ածեց Միրօէն եւ Շոբէնէն հատուածներ, առաջին անգամին իսկ իր յայտ բերելով իր սքանչելի յաջողութիւնը։

Նուագահանդէսին Ա. մասը վերջացած էր արդէն, երբ հանդիսականները ձոխ չքաւորեալ մը պատուաստրուեցան, եւ այցելեցին դեսպանին թանգարանը՝ ուր ի ցոյց դրուած են հնագիտական թանկագին առարկաներ։ Բ. մասը պիտի սկսէր նոր անակնկալով մը. պարիսկ արուեստագէտ Հիւսէյին խանը, պայծառեալ դեսպանատան, յաջորդաբար «թառ», «օուտ» եւ «քէմանչա» անուանուած նուագներու վրայ հրաշալի արուեստագիտութեամբ մը արուեստեան եղանակներով —պարսկական մեղեդիներ—հիացուց հանդիսականները։ Հետաղնտէ երեւցան Օր. Բլէռ. որ Թուսթէն վալա, Տիկին Բոմանտինկեր՝ Պ. Սէվէլիի հետ եւ ամէնէն ետքը՝ առաջին անգամ երեւցող ռուս արուեստագէտները։ Ժամը 4 ուկէսին մօտ վերջացած էր նուագահանդէսը, որ սկսած էր 1 ուկէսին, կէս օրէն ետքը։

Արտաքին Լուրեր

ԾՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Մերձեցումը։— Իրաւարարական պայմանագրութիւն մը։— Սարագրութիւնը։— Պայմանագրութեան բնագիրը։

Բարիզ, 24 դեկտ.— Իտալիոյ թագաւորը Բարիզ գտնուած միջոցին ծանուցուեցաւ թէ Ֆրանսայի ու Իտալիոյ մերձեցումը, որուն փայլուն մէկ արտայայտութիւնն էր այդ այցելութիւնը, քիչ առաջին դրական արդիւնքներու պիտի յանգի։ Բանի մը օր ետքը ըսուեցաւ թէ երկու երկիրներուն կառավարութիւնները որոշած են ընդհանուր գիծերը իրաւարարական դաշնադրութեան մը՝ նման անոր զոր Ֆրանսա կնքեց Անգլիոյ հետ։ Այդ համաձայնութիւնը, այսօր, կատարուած իրողութիւն մըն է, ինչպէս կ'երեւայ Հավասի հետեւեալ կարեւոր հեռագրէն որ Հռոմէն ուղարկեցին մեզի հետեւեալ թուականով.

«Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ գոյացած համաձայնութեան մը հետեւանքով ֆրանսական դեսպան Պ. Պարրէր պաշտօն ստացաւ ծանուցանել Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին թէ Պ. Տելքասէ պատրաստ է Իտալիոյ հետ կնքել իրաւարարական պայմանադրութիւն մը՝ վերջերս Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ կնքուածին նման։ Այդ գիրը մօտերս պիտի ստորագրուի Բարիզի մէջ։

Հռոմի ֆրանսական դեսպանը որ վերջերս Բարիզ կը գտնուէր առողջացնելու մինչեւ գալիքն համաժողովին նախագահելու, կրցած է Պ. Տելքասէի հետ պատրաստել դաշնադրութիւնը զոր ներկայացուցած է Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան։

Բարիզ, 25 դեկտ.— Աւասիկ այն իրաւարարական պայմանադրութիւնը զոր այսօր ստորագրեցին Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տելքասէ եւ Բարիզի իտալական դեսպան Թորիչելի կոմսը։

«Ֆրանսայի հանրապետութեան կառավարութիւնը եւ Իտալիոյ Վեհ. թագաւորին կառավարութիւնը որոնք 1899 յուլիս 29ին Լա Հէի մէջ ստորագրած են միջազգային վէճերուն խաղաղաբար կարգադրութեան պայմանագրութիւնը,

«Նկատելով որ նոյն պայմանագրութեան 19րդ յօդուածով պայմանագիր երկու բարձր կողմերը իրենց վերապահած են համաձայնութիւններ կնքելու իրաւունքը իրաւարարութեան դիմելու համար այն տնտակ պարագաներու, երբ այդ դիմումը կարելի նկատեն,

«Արտաքնոյն ստորագրիչները սահմանել հետեւեալ արտօնագրութիւնները.

Յօդ. Ա.— Իրաւարանական կամ պայմանագիր երկու կողմերուն միջեւ գոյութիւն ունեցող դաշնադրութիւնները մեկնելու տարիս անոնց մէջեւ ծագելիք վէճերը, երբ դիւանագիտական ճամբով չկրնան կարգադրուիլ, պիտի ներկայացուին Լա Հէի մէջ, 1899 յուլիս 29ի պայմանագրութեան տրամադրութեան համաձայն, հաստատուած իրաւարարական մը նայուն ատեանին, պայմանաւ սակայն, որ պայմանագիր երկու պետութեանց կենսական շահերը, անկախութիւնը կամ պատիւ խնդրոյ առարկայ չլլան, նաեւ երրորդ տէրութեան մը շահերուն չվնասէին։

«Յօդ. Բ.— Մասնաւոր իրաւարանական պարագայի մէջ երկու պայմանագիր բարձր կողմերը, իրաւարարական մասնայուն ատեանին դիմելէ առաջ, իրաւախնդրութեան մասնաւոր դիր մը պիտի ստորագրեն՝ բացորոշապէս սահմանելով վէճի առարկան, իրաւարարներուն իրասութեան սահմանը եւ որոշուելիք պայմանաժամը՝ իրաւարարական ատեանին կազմութեանը ու գործառնութիւններուն նկատմամբ։

«Յօդ. Գ.— Ներկայ համաձայնութիւնը կնքուած է հինգ տարուան համար՝ ստորագրուելու թուականէն սկսեալ։

«Տուեալ Բարիզի մէջ կրկին օրինակով, 25 դեկտ. 1903։

ՏԷԼՔԱՍԷ
ԹՈՐԻՉԷԼԻ

ՆԱՁՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ռուսիա եւ Ճապոն. — Ճապոնի մէջ.— Բոռէայի մէջ. — Անգլիոյ ընթացքը.— Ձինու բանակը. — Նոր կազմակերպութիւններ։

Բարիզ, 25 դեկտ. — Բրիտանական առիւրէ առնուած լուրերու նայելով, Ճապոնի նախարարապետ Գացուրա դերակոմսը եւ պատերազմական նախարար Թերաուչի զօրավարը այցելութիւն տուեր են Իթօ մարքիզին ու եամաքթա մարշալին, երթալով անոնց բնակարանները Օրզոյի մէջ որ ծովեզերքը կը գտնուի՝ Թոքիոյէն երկաթուղիով երկու ժամ հեռուն։

— Ճապոնական լրագիրները թախանձանօք կը պահանջեն զինուոր ղրկել Բոռէա։

— Կը ծանուցուի թէ անգլիական ու ամերիկեան մէյմէկ մարտանաւ Զէմուլբօ (Սէուլի նաւահանգիստը) կ'երթան՝ եթէ հարկ ըլլայ զրպելու հոն ծագած կռիւները Բորէացիներու և Ճապոնցիներու միջեւ։ Զինական ջուրերը գտնուող անգլիական նաւաբաժինը Հոնկ-Բոնկի մէջ կը պարենաւորուի։ Միջերկրական անգլիական նաւաբաժինն երեք յածուորդներ հրաման ստացեր են Ծայրագոյն Արեւելք երթալու։

— Գերմանական քանի մը լրագիրներ Անգլիոյ համար կ'ըսեն թէ մտադիր է անխուսափելի ընել պատերազմը։ Լոնդոնի Անցայկոր կ'ըսէ. — «Ռուսիոյ մէջ ամէնքը գիտէ թէ ամենէն աւելի օվ պիտի օգտուի Ճապոնի հետ պատերազմէ մը։ Ուրեմն Ռուսիոյ եւ Ճապոնի համար իրենց քաղաքական վէճը կարգադրելու ամենէն աղէկ միջոցն է իրատախոհութեան մը յանգիլ։» Նորտ Տոյչէ Ալկեմայնէ Զայրունկն կէս-պաշտօնական լրագիրն ալ կը յայտարարէ թէ ալ եւս պատճառ մը չկայ կարծելու որ Բեռեսպուրգի եւ Թոքիոյի միջեւ բանակցութիւնները անդարմանելի կերպով կասեցած ըլլան։ Քեօլնիշէ Զայրունկն յօդուածի մը մէջ, որ կէս-պաշտօնական հանգամանք մը ունենալու երեւոյթը կ'ընծայէ, կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ միջեւ գաղտնի դաշնադրութիւն մը չկայ եւ թէ երկու պերութեանց եւ ոչ մէկին չաջը այդ տեսակ դաշնադրութիւն մը կը պահանջէ։ Կերման թերթը կը յարել թէ ֆոն Պիւլով կոմսը վերջերս պարզեց Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ գերման քաղաքականութեան սկզբունքը, ըսելով որ այդ կողմը եթէ կայ տեղ մը, որուն չի չանգգրգռուիր Գերմանիա, ապրիլ է Ս-ը։

— Անգլիոյ լրագիրները միշտ պատերազմի փափաքելու երեւոյթ մը ունին, եւ այդ ապաւորութիւնը առաջ բերելիք լուրեր կը հաղորդեն։ Ֆայմզին Թոքիոյի թղթակիցը միայն երկկ բոլորովին տարբեր լեզուով մը կը խօսէր։

Գերլին. — Բեռեսպուրգէն դեկտ. 24 թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Քեօլնիշէ Զայրունկի։ — Ձինական աղբիւրէ ստացուած լուրերու նայելով, Ձինու մէջ նորանոր միջոցներ ձեռք պիտի առնուին բանակը չուռով զարգացնելու համար։ Եուան-Շի-Քայ մտադիր է մօտերս կազմել ինքնապետներու վաշտեր, զինուորական ուսանողներու խումբեր եւ զինուորական վարժարաններ։ 1905ին պիտի կատարուի սպայակոյտի վարժարանի մը բացումը։ Նաեւ ամէնուն համար պարտաւորիչ պիտի ըլլայ զինուորական ծառայութիւն եւ թնդանօթներուն թիւն ալ պիտի աւելնայ։ Ձինական լրագիրները կ'ըսեն թէ բարձրատիճան մանտարինները կ'ուզեն հիմնադրել պատերազմի հրատարակել Ռուսիոյ դէմ, բայց կը յայտնեն թէ Եուան-Շի-Քայ մտադիր է տասնեան երեք տարի սպասել՝ այսինքն միչեւ որ բոլորովին վերակազմուի ձինական բանակը։ Ճապոնական աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով, Բարէա բանակցութիւնն կը կատարէ Ձինու հետ՝ երկու երկիրներուն հեռագրաթելերը միացնելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նաւատորմը.— Նոր մարտանաւեր.— Բանակը.— ենթասպաներ.— Խոշանգումներու խնդիրը.— Դատապարտեալ մը.—

Գերլին, 25 դեկտ.— Անցեալ տարի Գերմանիոյ նաւատորմին վրայ աւելցան երեք զրահաւորներ, յածուորակ մը, թրնոնաձիգներ մը եւ երկու գետային թնդանօթներ։ Եթէ այդ դէս շարունակուի, 1900ին նաւային ձինուութեանց համար քուէարկուած ծրագիրը քիչ առնէն ամբողջովին պիտի գործադրուի։ Որոշուած 38 զրահաւորներու 31ը արդէն ձինուած են, որոնց չորսը կը ձինուին։ Զրահաւոր յածուորակներու տասը ձինուած են։ Գրքերուն մէջ որոշուած երկրորդ կարգի 38 յածուորակներու 30ը ձինուած են, մէկը ձինուած եւ երկուքն ալ քիչ օրէն ծովը կ'իջուցուին։

— Կայս. հրամանագրին հետեւանքով, որ Պիլզէ սեղակալի վէպին առթիւ եղաւ, բազմաթիւ պաշտօնեայ կը ստիպուին հանգրստեան կոչուելու։ Խնդիր մատուցանելու։ Այդ հրամանագիրը, բանակին շարժման հրամաններուն պէս, միայն զօրարանակներու հրամանատարներուն հաղորդուած է։ Պարունակութիւնը կարդացուած է մանաւանդ՝ իրաւարարական ատեանին կազմութեանը ու գործառնութիւններուն նկատմամբ։

«Յօդ. Դ.— Ներկայ համաձայնութիւնը կնքուած է հինգ տարուան համար՝ ստորագրուելու թուականէն սկսեալ։

«Տուեալ Բարիզի մէջ կրկին օրինակով, 25 դեկտ. 1903։

ՏԷԼՔԱՍԷ
ԹՈՐԻՉԷԼԻ

ՆԱՁՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ռուսիա եւ Ճապոն. — Ճապոնի մէջ.— Բոռէայի մէջ. — Անգլիոյ ընթացքը.— Ձինու բանակը. — Նոր կազմակերպութիւններ։

Բարիզ, 25 դեկտ. — Բրիտանական առիւրէ առնուած լուրերու նայելով, Ճապոնի նախարարապետ Գացուրա դերակոմսը եւ պատերազմական նախարար Թերաուչի զօրավարը այցելութիւն տուեր են Իթօ մարքիզին ու եամաքթա մարշալին, երթալով անոնց բնակարանները Օրզոյի մէջ որ ծովեզերքը կը գտնուի՝ Թոքիոյէն երկաթուղիով երկու ժամ հեռուն։

— Ճապոնական լրագիրները թախանձանօք կը պահանջեն զինուոր ղրկել Բոռէա։

— Կը ծանուցուի թէ անգլիական ու ամերիկեան մէյմէկ մարտանաւ Զէմուլբօ (Սէուլի նաւահանգիստը) կ'երթան՝ եթէ հարկ ըլլայ զրպելու հոն ծագած կռիւները Բորէացիներու և Ճապոնցիներու միջեւ։ Զինական ջուրերը գտնուող անգլիական նաւաբաժինը Հոնկ-Բոնկի մէջ կը պարենաւորուի։ Միջերկրական անգլիական նաւաբաժինն երեք յածուորակներ հրաման ստացեր են Ծայրագոյն Արեւելք երթալու։

— Գերմանական քանի մը լրագիրներ Անգլիոյ համար կ'ըսեն թէ մտադիր է անխուսափելի ընել պատերազմը։ Լոնդոնի Անցայկոր կ'ըսէ. — «Ռուսիոյ մէջ ամէնքը գիտէ թէ ամենէն աւելի օվ պիտի օգտուի Ճապոնի հետ պատերազմէ մը։ Ուրեմն Ռուսիոյ եւ Ճապոնի համար իրենց քաղաքական վէճը կարգադրելու ամենէն աղէկ միջոցն է իրատախոհութեան մը յանգիլ։» Նորտ Տոյչէ Ալկեմայնէ Զայրունկն կէս-պաշտօնական լրագիրն ալ կը յայտարարէ թէ ալ եւս պատճառ մը չկայ կարծելու որ Բեռեսպուրգի եւ Թոքիոյի միջեւ բանակցութիւնները անդարմանելի կերպով կասեցած ըլլան։ Քեօլնիշէ Զայրունկն յօդուածի մը մէջ, որ կէս-պաշտօնական հանգամանք մը ունենալու երեւոյթը կ'ընծայէ, կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ միջեւ գաղտնի դաշնադրութիւն մը չկայ եւ թէ երկու պերութեանց եւ ոչ մէկին չաջը այդ տեսակ դաշնադրութիւն մը կը պահանջէ։ Կերման թերթը կը յարել թէ ֆոն Պիւլով կոմսը վերջերս պարզեց Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ գերման քաղաքականութեան սկզբունքը, ըսելով որ այդ կողմը եթէ կայ տեղ մը, որուն չի չանգգրգռուիր Գերմանիա, ապրիլ է Ս-ը։

— Անգլիոյ լրագիրները միշտ պատերազմի փափաքելու երեւոյթ մը ունին, եւ այդ ապաւորութիւնը առաջ բերելիք լուրեր կը հաղորդեն։ Ֆայմզին Թոքիոյի թղթակիցը միայն երկկ բոլորովին տարբեր լեզուով մը կը խօսէր։

Գերլին. — Բեռեսպուրգէն դեկտ. 24 թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Քեօլնիշէ Զայրունկի։ — Ձինական աղբիւրէ ստացուած լուրերու նայելով, Ձինու մէջ նորանոր միջոցներ ձեռք պիտի առնուին բանակը չուռով զարգացնելու համար։ Եուան-Շի-Քայ մտադիր է մօտերս կազմել ինքնապետներու վաշտեր, զինուորական ուսանողներու խումբեր եւ զինուորական վարժարաններ։ 1905ին պիտի կատարուի սպայակոյտի վարժարանի մը բացումը։ Նաեւ ամէնուն համար պարտաւորիչ պիտի ըլլայ զինուորական ծառայութիւն եւ թնդանօթներուն թիւն ալ պիտի աւելնայ։ Ձինական լրագիրները կ'ըսեն թէ բարձրատիճան մանտարինները կ'ուզեն հիմնադրել պատերազմի հրատարակել Ռուսիոյ դէմ, բայց կը յայտնեն թէ Եուան-Շի-Քայ մտադիր է տասնեան երեք տարի սպասել՝ այսինքն միչեւ որ բոլորովին վերակազմուի ձինական բանակը։ Ճապոնական աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով, Բարէա բանակցութիւնն կը կատարէ Ձինու հետ՝ երկու երկիրներուն հեռագրաթելերը միացնելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նաւատորմը.— Նոր մարտանաւեր.— Բանակը.— ենթասպաներ.— Խոշանգումներու խնդիրը.— Դատապարտեալ մը.—

Գերլին, 25 դեկտ.— Անցեալ տարի Գերմանիոյ նաւատորմին վրայ աւելցան երեք զրահաւորներ, յածուորակ մը, թրնոնաձիգներ մը եւ երկու գետային թնդանօթներ։ Եթէ այդ դէս շարունակուի, 1900ին նաւային ձինուութեանց համար քուէարկուած ծրագիրը քիչ առնէն ամբողջովին պիտի գործադրուի։ Որոշուած 38 զրահաւորներու 31ը արդէն ձինուած են, որոնց չորսը կը ձինուին։ Զրահաւոր յածուորակներու տասը ձինուած են։ Գրքերուն մէջ որոշուած երկրորդ կարգի 38 յածուորակներու 30ը ձինուած են, մէկը ձինուած եւ երկուքն ալ քիչ օրէն ծովը կ'իջուցուին։

—Կայս. հրամանագրին հետեւանքով, որ Պիլզէ սեղակալի վէպին առթիւ եղաւ, բազմաթիւ պաշտօնեայ կը ստիպուին հանգրստեան կոչուելու։ Խնդիր մատուցանելու։ Այդ հրամանագիրը, բանակին շարժման հրամաններուն պէս, միայն զօրարանակներու հրամանատարներուն հաղորդուած է։ Պարունակութիւնը կարդացուած է

մանաւանդ՝ իրաւարարական ատեանին կազմութեանը ու գործառնութիւններուն նկատմամբ։

«Յօդ. Դ.— Ներկայ համաձայնութիւնը կնքուած է հինգ տարուան համար՝ ստորագրուելու թուականէն սկսեալ։

«Տուեալ Բարիզի մէջ կրկին օրինակով, 25 դեկտ. 1903։

ՏԷԼՔԱՍԷ
ԹՈՐԻՉԷԼԻ

ՆԱՁՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ռուսիա եւ Ճապոն. — Ճապոնի մէջ.— Բոռէայի մէջ. — Անգլիոյ ընթացքը.— Ձինու բանակը. — Նոր կազմակերպութիւններ։

Բարիզ, 25 դեկտ. — Բրիտանական առիւրէ առնուած լուրերու նայելով, Ճապոնի նախարարապետ Գացուրա դերակոմսը եւ պատերազմական նախարար Թերաուչի զօրավարը այցելութիւն տուեր են Իթօ մարքիզին ու եամաքթա մարշալին, երթալով անոնց բնակարանները Օրզոյի մէջ որ ծովեզերքը կը գտնուի՝ Թոքիոյէն երկաթուղիով երկու ժամ հեռուն։

— Ճապոնական լրագիրները թախանձանօք կը պահանջեն զինուոր ղրկել Բոռէա։

— Կը ծանուցուի թէ անգլիական ու ամերիկեան մէյմէկ մարտանաւ Զէմուլբօ (Սէուլի նաւահանգիստը) կ'երթան՝ եթէ հարկ ըլլայ զրպելու հոն ծագած կռիւները Բորէացիներու և Ճապոնցիներու միջեւ։ Զինական ջուրերը գտնուող անգլիական նաւաբաժինը Հոնկ-Բոնկի մէջ կը պարենաւորուի։ Միջերկրական անգլիական նաւաբաժինն երեք յածուորակներ հրաման ստացեր են Ծայրագոյն Արեւելք երթալու։

— Գերմանական քանի մը լրագիրներ Անգլիոյ համար կ'ըսեն թէ մտադիր է անխուսափելի ընել պատերազմը։ Լոնդոնի Անցայկոր կ'ըսէ. — «Ռուսիոյ մէջ ամէնքը գիտէ թէ ամենէն աւելի օվ պիտի օգտուի Ճապոնի հետ պատերազմէ մը։ Ուրեմն Ռուսիոյ եւ Ճապոնի համար իրենց քաղաքական վէճը կարգադրելու ամենէն աղէկ միջոցն է իրատախոհութեան մը յանգիլ։» Նորտ Տոյչէ Ալկեմայնէ Զայրունկն կէս-պաշտօնական լրագիրն ալ կը յայտարարէ թէ ալ եւս պատճառ մը չկայ կարծելու որ Բեռեսպուրգի եւ Թոքիոյի միջեւ բանակցութիւնները անդարմանելի կերպով կասեցած ըլլան։ Քեօլնիշէ Զայրունկն յօդուածի մը մէջ, որ կէս-պաշտօնական հանգամանք մը ունենալու երեւոյթը կ'ընծայէ, կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ միջեւ գաղտնի դաշնադրութիւն մը չկայ եւ թէ երկու պերութեանց եւ ոչ մէկին չաջը այդ տեսակ դաշնադրութիւն մը կը պահանջէ։ Կերման թերթը կը յարել թէ ֆոն Պիւլով կոմսը վերջերս պարզեց Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ գերման քաղաքականութեան սկզբունքը, ըսելով որ այդ կողմը եթէ կայ տեղ մը, որուն չի չանգգրգռուիր Գերմանիա, ապրիլ է Ս-ը։

— Անգլիոյ լրագիրները միշտ պատերազմի փափաքելու երեւոյթ մը ունին, եւ այդ ապաւորութիւնը առաջ բերելիք լուրեր կը հաղորդեն։ Ֆայմզին Թոքիոյի թղթակիցը միայն երկկ բոլորովին տարբեր լեզուով մը կը խօսէր։

Գերլին. — Բեռեսպուրգէն դեկտ. 24 թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Քեօլնիշէ Զայրունկի։ — Ձինական աղբիւրէ ստացուած լուրերու նայելով, Ձինու մէջ նորանոր միջոցներ ձեռք պիտի առնուին բանակը չուռով զարգացնելու համար։ Եուան-Շի-Քայ մտադիր է մօտերս կազմել ինքնապետներու վաշտեր, զինուորական ուսանողներու խումբեր եւ զինուորական վարժարաններ։ 1905ին պիտի կատարուի սպայակոյտի վարժարանի մը բացումը։ Նաեւ ամէնուն համար պարտաւորիչ պիտի ըլլայ զինուորական ծառայութիւն եւ թնդանօթներուն թիւն ալ պիտի աւելնայ։ Ձինական լրագիրները կ'ըսեն թէ բարձրատիճան մանտարինները կ'ուզեն հիմնադրել պատերազմի հրատարակել Ռուսիոյ դէմ, բայց կը յայտնեն թէ Եուան-Շի-Քայ մտադիր է տասնեան երեք տարի սպասել՝ այսինքն միչեւ որ բոլորովին վերակազմուի ձինական բանակը։ Ճապոնական աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով, Բարէա բանակցութիւնն կը կատարէ Ձինու հետ՝ երկու երկիրներուն հեռագրաթելերը միացնելու համար։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Երկաթուղիներ. — Ճամբաներ. — Ցարաբերութիւններ Ռուսիոյ հետ։

Քեօլն, 24 դեկտ. — Բեռեսպուրգէն հետեւեալը կը հեռագրեն Քեօլնիշէ Զայրունկի. — Ռուսական աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով, Պարսից Շահը մենաշնորհ տուեր է պարսկի վաճառականի մը՝ երկաթուղի մը շինելու Թէհրանէն մինչեւ Շիմրան եւ որուն շինութիւնը մինչեւ մէկ տարի պիտի աւարտի։ Այդ գիծը ճիւղեր պիտի ունենայ մինչեւ կեսլլաք եւ Շահսպան։ Հէսրէնն մինչեւ Բաղդիր ճամբուն շինութեան սկսուած է։ Նաեւ մինչեւ Համատան՝ վաճառական մեծ քաղաք մը՝ թէհրանէն Պաղտատ տանող ճամբուն վրայ։ Ռուսիոյ մէջ կը լուսաւորի որ այդ նոր ճամբան պիտի դիւրացնէ Ռուսերուն առեւտրական յարաբերութիւնները Պարսկաստանի հետ։ Դուրէմի եւ ուսական սահմանագլուխին վրայ ալ ճամբու մը շինութեան սկսուած է այն նպատակով որ Դուէլիայէն մինչեւ Բիրմա, Նուչքիի ճամբով, կարելի ըլլայ ետոյ երկաթ գիծեր դնեղելու։ Ռուսիոյ առեւտրական ու զինուորական շրջանակներուն մէջ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի այդ նոր ճամբուն։

ՎԱՏԻԿԱՆ

«Վէրօ»ի խնդիրը.— Կոլուխովսկի կոմսին յայտարարութիւնը.— Կաթոլիկ լրագիր մը կարծիք.— Կրօնական միաբանութիւններու Փիլիպպեանց մէջ։

Հռոմ, 25 դեկտ. — Օսերվատորե Ռոմանօ, Վատիկանի պաշտօնաթերթը, ընդարձակ յօդուած մը հրատարակեց Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար կոլուխովսքի կոմսին վերջերս ըրած յայտարարութեանց վրայ՝ պապական ընտրութեան առթիւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ գործադրած «վէթօ»ի իրաւունքին նկատմամբ։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ այդ իրաւունքը բնաւ ճանչցուած չէ եկեղեցական օրէնքներուն կողմէ. Նաեւ թէ յայտնի սեղմամբ մը է այն ազատութեան եւ անկախութեան զոր եկեղեցական իշխանութիւնը պարտաւոր է ունենալ Պապի մը ընտրութեան առթիւ։ Վատիկանի թերթը կը յարէ.— «Ներքինիները, աւելի ծանր չարիքներու պատճառ չտալու համար, եւ աւանդական խնդիրներուն դգացմամբ մը երբեմն թոյլատրած եւ նկատողութեան առած են իշխաններու կողմէ արտասանուած «վէթօ»ն այս կամ այն կարտինալին դէմ. բայց անիրաւ թիւն և արամաբանական բոլոր կանոններուն հակառակ է երբ կ'ուզուի այդ խնդանն ընթացքին և լուսութեան այն տեսակ նշանակութիւնն մը տալ թէ «վէթօ»ի ղեղծումը կ'ընդունուի, ինչ որ միշտ կարծեցեալ իրաւունք մը կը մնայ եւ քահանայ միջամտութիւն մը որ կը վիրաւորէ այն սուրբ ազատութիւնը զոր Քրիստոս տալ ուզեց Եկեղեցիին։»

— Փիլիպպեանց կրօնական միաբանութիւններու մասին Վատիկանի եւ Մ. Նահանգաց միջեւ կատարուած բանակցութիւնները սա արդիւնքներուն յանգեր են.— Վերացած է այն առաջին պայմանագրութիւնը, որով Մ. Նահանգները գնեցին սպանիական կրօնական միաբանութեանց ստացուածքները։ Վանական փոխարէնին մէկ մասը պիտի մնայ կրօնականներուն, իսկ միւսը պիտի յանձնուի Ս. Պետրոսի լուսարին։ Վատիկան պիտի արտօնէ այդ միաբանութեանց Փիլիպպիներէն եւ կանչուելիը, որոնք Սպանիոյ եւ հարաւային Ամերիկայի մէջ պիտի հաստատուին։ Վերացուած կրօնականներուն մեծ մասը անգլիական դրացի գաղթավայրերուն մէջ կը ապաստ վէճին կարգադրութեանը։ Իտալիոյ կառավարութիւնը իմանալով որ քանի մը միաբանութիւններ մտադիր են Հռոմ ապաստանիլ, կարգ մը միջոցներ ձեռք առաւ որոնք մինչեւ հիմա գաղտնի կը պահուին։

ԲԱՆԱՄԱՑԻ ԽՆԴԻՐԸ

Քոլոմպիոյ բարեկամները ինչ կ'ընեն.— Ռեհեսս զօրավարին դիրքը։

Նիւ-Եորք, 24 դեկտ.— Քոլոմպիա նոր առաջարկ մը հրապարակ կը նետէ իր զբաղեալ օրվանին՝ Նիւ-Եորքի մէջ հրատարակուող Իվենինգ Բոսքի միջոցաւ։ Այն պարագային՝ երբ Մ. Նահանգները իրաց վիճակը հաստատեն պարանոցին մէջ, Բոլոմպիա թոյլ պիտի տայ որ Մ. Նահանգները չմնան ջրանցքը, սա պայմանաւ որ այս վերջինները ընդունին դրամի վճարման խնդիրը յանձնել Լա Հէի իրաւարարական ատեանին։ Այս առաջարկը չահեկան է, որովհետեւ ի վեր կը հանէ այն ճիգերը զոր Բոլոմպիա եւ Իվենինգ Բոսք կը թափեն, տագնապի մատնելու համար Մ. Նահանգները՝ որոնք յանձնառութիւնները ստանձնած են հանդէպ Բանամայի։ Զօրավար Ռեհեսս չուզեր հաստատել այս լուրը։ Կը բաւականանայ քոլոմպիական դատը պաշտպանել, դիւանագիտութեան սկզբունքներուն համաձայն։ Զօրավարին բռնած դիրքը չատ նպաստաւոր տպաւորութիւն մը ձգած է, այնպէս որ Ուաշինկթընի մէջ կը լսուացուի թէ քոլոմպիական բանակին հրամանատարութիւնը անոր յանձնուի վերստին։ Նաեւ նախագահութեան պաշտօնը, եթէ հետամտի այդ պաշտօններուն։ Այն ատեն զօրավարը պիտի յաջողի առանց դժուարութեան համաձայնիլ Բանամայի հետ, կատարեալ իրողութեանց սկզբունքին վրայ։

ՍՈՄԱԼԻԼԷՆԴ

Անգլիացի զօրքերու պատերազմական գործողութիւնները.— Բնիկներու խումբի մը պարտութիւնը։

Լոնտոն, 24 դեկտ.— Պատերազմական նախարարութիւնը հետեւեալ հեռագիրը ստացած է զօրավար Էգերթընէ, որ Սոմալիլէնդի անգլիական զօրքերուն հրամանատարն է.

Գիրրիք, 24 դեկտ.— Երկրորդ կիսագումարը կը ծանուցանէ թէ բնիկ հեծելազօրքը եամ մղեր ու հալածեր է թշնամիներու խումբ մը՝ Պէռուիի մօտ, Էլլ-Տապի արեւմտեան կողմը։ Մեր կրած կորուստներն են երեք բնիկ հեծելազօրք սպանուած ու մէկ վիրաւոր։ Մէկ հոգի գերի բռնուելով հոս բերուեցաւ։ Երկու հարիւր հոգինոց անգլիական ու հնդկական հետեւակազօրքի հեծեալ գունդ մը, որուն կ'ընկերանային նաեւ լիսուն պիգանիրու եւ երկու հարիւր հեծեալ բնիկ, Պէռուինկ մեկներ է դեկտեմբեր 18ին, դեր-գնդապետ Բէնինգի հրամանատարութեամբ։ Այդ գունդը Էլլ-Տապէն եկած էր, հետազօրութիւն կատարելու համար։ Հեծեալ զօրքերը յանկարծակի բերին երկու հազար բնիկ՝ Ձիտապիի մէջ, Պէռուինի արեւելեան կողմէն վաթսուն քիլոմէթր հեռու։ Կռիւը տեւեր է երեք ժամ։ Պատերազմական գերիները կը յայտարարեն թէ թշնամիները ուժեղ մնալով եւ հարիւր վիրաւոր ունեցեր են։ Մեր կորուստները հետեւեալներն են. երկու բնիկ հեծեալ սպանուած, երկու անգլիացի զօրք եւ երկու բնիկ հեծեալ վիրաւորուած, անգլիացի զինուոր մը անհետացած։ Գերիները կ'ուզեն թէ թշնամին յանկարծակիի եկեր է, երբ կը փորձեր յարձակիլ բնիկ հեծեալներուն վրայ՝ Պէռուի ի մէջ։

ԾՆՈՒՆԴ ՍՊԻՏԱԿ ՏԱՆ ՄԷՋ

Պ. Բուզվէլթի առողջական վիճակը.— Զարգացնց ազատութիւն.— Նախագահին հիւրերը։

Նիւ-Եորք, 24 դեկտ.— Ռուզվէլթ նախագահը հիմա հեռեւանքը կը դադարի մամիներու մէջ կատարած լուսանկարներուն։ Պ. Հէյ հիւանդանոցին, այսինքն տասնըմեկ օրէ ի վեր, Պ. Ռուզվէլթ ինքը ստանձնած է արտաքին գործոց պաշտօնատան վարչութիւնը, այնպէս որ չկրցաւ բաց օդին մէջ մարզանքներ ընել, իր բոլորութեան համաձայն։ Նախագահին բարեկամները կը կարծեն թէ քանի մը օրուան հանգիստը պիտի բաւէ նախագահը կազդուրելու բոլորովին։ Պ. Ռուզվէլթի ընտանիքն բաղմաթիւ անձեր հաւաքուած են Սպիտակ Տան մէջ, Մնդեան տօնին առթիւ։ Երկար ատենէ ի վեր՝ նախագահական պալատին մէջ այդքան շատ ազատ չէր խռնուած։ Շաբաթ օր, նախագահին աղջիկը պիտի ընդունէին իրենց բարեկամները՝ վեցնօթեայ ատու։ Զորս հարիւր աւելի հրաւիրեալներ ներկայ պիտի ըլլան այդ հանդէսին, որ պիտի բաղկանայ պարահանդէսէ եւ պարդեւաբաշխութենէ։ Նախագահին հիւրերը ատենդիսին օրը պիտի մեկնին։

ԷՏՈՒԱՐԴ Լ.

Լուտուարս բաղաւորին ուղեւորութիւնը.— Պոյս մը Միջերկրականի մէջ.— Մենակեաց նուէր Վիլհելմ կայսեր։

Լոնտոն, 24 դեկտ.— Թրքին չարաթաթերթը, որ երբեմն չատ լաւատեղեակ է արքայական ընտանիքին ուղեւորութեանց եւ արքունիքի վերաբերեալ լուրերու, կը ծանուցանէ թէ Լուտուարտ թագաւորը մտադիր է պոյտ մը կատարել Միջերկրականի մէջ, դէպի մարտ վերջերը։ Այդ պոյտը պիտի տեւէ հինգ շաբաթի չափ։ Լուտուարտ Լ. պիտի հանդիպի Բռանքս, Գիպրաղթար, Մալթա, Բալէրմօ, Աթէնք, Բորֆու եւ Վենեսիկ, ուր Ն. Վենիզէլոսի թագաւորութիւնը իր զբօսանքէն պիտի ելլէ։

Նոյն հանդէսի ըսածին նայ

անդամները որոշեցին յայտագիր մը ուղղելով ղիրենք ընտրողներուն, պարզել իրենց ընթացքին պատճառները։

ՊԷՐԼԻՆԷՆ կը հեռագրեն թէ որոշուեր է Տոյչ Պանքի դրամագլուխը որ 160 միլիոն մարք է, 200 միլիոնի բարձրացնել։

ՊԱՂ ՕԳԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐՈՒ արտօնատէր Պ. Պէյքէր, աղերսագիր մը մատուցանելով հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, խնդրեց իրեն վերադարձնել նախապէս իր յանձնած երաշխաւորութեան գումարը, վասն զի բոլոր մթերանոցները շինուած եւ պայմանագրութեան բոլոր արամադրութիւնները կատարուած են։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.— Տիմիթրի սորագրութեամբ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մատուցուած աղերսագիր մը, սանդիկնիգ տարուան մենաշնորհ կը խնդրէ Կ. Պոլսոյ մէջ Թաղապետութեան կողմէ ցոյց տրուելիք տեղերը հինգ մթերանոց կառուցանելու, ուր պիտի պահէ աղբիւսները ծովը թափուելու առեն մաքուանոցներու մէջ գտնուելիք քուրջերը, սակօրները եւայլն։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը նկատելով որ Վասիորի մէջ իր շոգենաւերը, նաւամատոյցներուն դիւրաւ մօտենալու համար, պարտաւոր են եղերքներուն մօտէն անցնիլ ու միւս նաւերն ալ մէջտեղէն, եւ նկատելով որ դուրսերը գացող մեծ շոգենաւերն ալ եղերքներէն կ'անցնին, ինչ որ կրնայ արկածներուն պատճառ ըլլալ, դրեց առուարական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան՝ զեկուցանել ձեռնհաս պաշտօնատունին, որպէս զի խոշոր շոգենաւերը Վասիորի մէջտեղէն անցնելու համար հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին։

—Շիրքէթի Խայրիէի Վարչական Խորհուրդին մէկ տեղեկագրին վրայ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը ընդունելի դատեց Բ. Դրան հիւպատոսական գործոց դիւանին արձանագրութեանց միջոցին անօրէնի օգնական Նուհ պէյի եւ Խիւսավէրտիրատ Ներսէս էֆ.ի պաշտօնը՝ Շիրքէթի Խայրիէի ելմտական 1318 տարուան հաշիւները քննելու եւ վաւերացնելու համար։

ՄԱՆԱՍԴԵՐԻ տարրական հիւպատոս Պ. Օկիւսթ Քրալ, առջի օրը, Վիէննա ուղեւորեր է՝ հօրը մահուանը առթիւ։

ԴՈՍՈՎԱՑԻ նահանգին տէֆթէրտար Մէհմէտ պէյ Մանսուրը էրթալով, Բուսէլի նահանգաց ընդհանուր քննիչ Հիւսէյին Հիլմի փաշայի ներկայացեր եւ Դասուալի նահանգին ելմտական գործառնութեանց մասին կարգ մը հրահանգներ ստանալէ ետքը վերադարձեր է։

ՀԱՆՐ.— Պիլա գաւառին Զաք գիւղախումբին Բազար գիւղին մէջ երեւան հանուած զինկոյի ու պղինձի հանքին շահագործման համար մենաշնորհ պիտի տրուի Տարբիւշէֆգալի քիմիագիտութեան ուսուցիչ դեր-գնդապետ Խալիտ պէյի։ Այդ առթիւ պատրաստուած պայմանագրութիւնը ու յանձնառութեան տեսը մատուցուեցան Բ. Դրան։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Առեւտրական երկրորդ դատարանը, կ'ըսէ Իքցամ, սնանկ հռչակեց Ամա Ալիը 1 թիւ վաճառատունը հաստատուած օմառի, խանուէի ու էֆէթի վաճառական էֆենտի Մանուէլիանին։ Դատաւորին անդամ Ճէմիլ պէյ միւսիւ գումսէր կարգուեցաւ եւ փոստարան Սթամբուլի էֆ. ալ առժամեայ սէնտիք։

—Շըմբէրի Իւնիվէրսէլ վաճառատան սնանկութեան մասին Իքցամ սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.— Նոյն վաճառատան տէրը՝ Պ. Բաբատուրոյ, առջի օրը, սէնտիքներուն կողմէ հարցաքննուելով յայտարարեր է թէ երկու տարիէ ի վեր վնաս կ'ընէր, թէ այդ վնասը գոցելու համար տակաւին փոխ դրամ կ'առնէր, թէ վերջերս չէր կրցած պարտքը վճարել եւ թէ վաճառատունը մէջ չորս հազար ոսկիի ապրանք կայ։ Վաճառատան գրագիրն ալ, Պ. Բաբատուրոյի ներկայութեան, ըսեր է թէ տունդամ տարուան հաշուեկշիռին մէջ, ընդհանրապէս չոգ կար. թէ տարբ քանակութիւնը պիտի չկրնայ սահմանել եւ թէ վաճառատան մէջ չորս հազար ոսկիէն աւելի ապրանք կայ։ Պահանջատէրերէն մէկ մասը խնդրեր է որ վաճառատունը բաց մնայ, բայց միւսները հակառակ են, ըսելով որ սնանկութիւնը չնծու ըլլալով պիտի վնասուին։

—Իքցամ սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Պոլիս էսկի Զապթիէ ճատէսի Դաթբրնը օրը խանին մօտ մանիֆաթուրայի վաճառական Դոլոյեան ու Զարիֆեան էֆ.ներու անանկութեանը մասին.— Այդ Ընկերութիւնը ութ հազար ոսկիի բացով անանկացաւ։ Պահանջատէրերը երբ հրաւիրուեցան պաշտօնապէս քննելու պարագին քանակութիւնը, չորս հազար ոսկիի փոխանակագիրներ եւայլն միայն գտան։ Միւս չորս հազար ոսկիին փոխարէն ալ հակառակ կողմին ու աղգականներուն ձեռքը դանուող մաբրկաներ ցոյց տրուեցան։ Պահանջատէրերը իմանալով որ առոնք «մասա»ին դիմած են, յայտարարեցին թէ սնանկացուները իրենց պարտքերը տալէնելու համար երեւան հանած են այդ մաբրկները։ Առոր վրայ սէնտիքները չընդունեցին այդ մաբրկները։ Հետեւաբար սնանկացուները տեսնելով որ գործը պիտի չկարգադրուի, նոյն օրը քսնքարտաթ մը ծանուցանելով, պահանջատէրերը հրաւիրեցին։ Այս վերջինները երէկ ներկայանալով ուզեցին գիտնալ թէ հարիւրին քանի՞ պիտի վճարուի։ Սնանկացուները պատասխանեցին թէ հարիւրին տասը պիտի կրնան տալ։ Պահանջատէրերը այդ առաջարկութիւնը չընդունեցին եւ միւսներ դուրս եկան։ Ամբողջ գիշերը թէ հարիւրին քառասուն–քառասունընթինդ եւ հաստատուն երաշխաւորութեամբ միայն քանքարային կրնան հաւանիլ, մեկնեցան։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, առջի օրը, այցելութիւն տուաւ Յունասանի, Սերպիոյ եւ Ռումանիոյ դեսպաններուն։

—Ռումանիոյ դեսպանատան օգնական–թարգման Պ. Կրամաթոբուլոս, կիրակի օրը, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնատունը նկատելով որ միսին գիներուն յարատեւ բարձրացումը կրնայ ըլլալ որ կարգ մը շահադէտներու ձեռնարկութեանց արդիւնքն է, զանազան որոշումներ տուաւ այդ բարձրացման առաջքը առնելու համար։ Ի մէջ այլոց ծանուցուեցաւ ոչխար արտադրող նահանգներուն որ առանց նախապէս հրահանգ ստանալու, ոչխար չարտածեն։ Քաղաքապետութեան ալ գրուեցաւ տեղեկագրել թէ տակաւին ինչ միջոցներ ձեռք առնել հարկ է, գիներու բարձրացումը արգիլելու համար։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.—Մայիւմաթ ծանուցանելէ յետոյ թէ շոգենաւային Ընկերութիւնները եւ շոգենաւ վարձողները սէնտիքա մը կազմած են ուխտաւորներու փոխադրութեանը համար, այդ մասին ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ՝ արգիլելու այդ միացումը որ անցագիրները պիտի բարձրացնէ։

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ ԴԱՑՄԱԳԱՄԸ.—Մայիւմաթ կ'իմանայ թէ Էսկիշէհիրի գայմագամ Մուսթաֆա Խուլուսի էֆ. պաշտօնէ դադրեցուցեր է։ Պլէյճիկի Թէֆթկցութեանց տեսուչ Հասան Նաթիզ էֆ. Էսկիշէհիր գացած է՝ գայմագամի պաշտօնը փոխանորդաբար վարելու։

ԿԻՒՄԻՒՇՀԱՆԷ գաւառին զանազան տեղերը բարեկարգութիւնը աւելի ապահովելու եւ մաքսանենգութեանց առաջը առնելու համար պահականոցներ պիտի շինուին, որոնց քարտէսները ղրկուեցան ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ՊԱՌՈՆ ՖՈՆ ՔԱԼԻՋ.— Վաղը պիտի կատարուի Կ. Պոլսոյ ուսարեւհուսդարական դեսպան Պառոն ֆոն Քալիջէի դիւանագիտական ասպարէզը մանելուն տարեմուտ լրանալը։ Այդ առթիւ շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին նոյն դեսպանատան մէջ։ Պառոն ֆոն Քալիջէ 1880էն ի վեր կը վարէ Կ. Պոլսոյ ուսարեւհուսդարական դեսպանութեան պաշտօնը։ Այդքան երկար ատեն պաշտօնավարող ուսարեւհուսդարական դեսպան մը բնաւ տեսնուած չէ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ արտաքին գործոց խորհրդական Մէհմէտ Շերիֆ փաշայի յաջորդեց Խալիլ պատուակալ թէկնատարէն Ազիզ Իզզէթ փաշա։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանը, երէկ, Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին եւ Մէնլիքի մեծապատիւին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Մէջքէն դէպ. 12 թուականով կը հեռագրեն թէ քաղաքին ու շրջականներուն առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է։

—Իէրպէյրի մէջ դեկտ. 13ին քոլէրայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

—Լաֆքիոյ քաղաքին մէջ չորս օրէ ի վեր քոլէրայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

—Դեկտ. 13ին ու 14ին Տիարպէքիրի քաղաքին մէջ քոլէրայէ նորէն դէպք չէ պատահեր։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Դեկտ. 8էն 14 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 218, որոնց 2ը՝ կեղծամեկէ, 4ը՝ կարմրախտէ, 6ը՝ հարատեւութիւն 5ը՝ թիֆոյէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ Ազով շոգենաւը որ շաբաթ օրուան ընդհարումէն ետքը Անատոլը Հիսարի առջեւ խրած էր չընկղմելու համար, տակաւին հոն կը դտնուի։ Գլխու կողմի մթերանոցներուն մէջ գտնուած շաքարները, ալիւրները եւ ապառները ողողուեցան, ամաղարտ վիճակի մէջ։ Ետեւի կողմի երկու մթերանոցներուն ապրանքները բոլորովին ջուրերու տակ կը գտնուին։ Փրանսական նաւաձիգներու Ընկերութիւնը ստանձնեց Ազովին վնասուած մասը փակելու եւ շոգենաւը խրած տեղէն ազատելու գործը։ Երէկ սկսաւ փակելու գործողութիւնը որ այսօր մինչեւ իրիկուն կ'աւարտի։ յետոյ պիտի ձեռնարկուի գլխաւ կողմի ջուրերը պարպելու աշխատութեանը։ Նոյն Ընկերութեան նաւաձիգներէն մէկը սկսած է պարպել մեքենաներու յարկին ջուրերը։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.— Երէկ առաւ. ժամը 3ին Շիրքէթի 33 թիւ շոգենաւը երբ կամուրջին պիտի մօտենար, կամուրջը բաց եւ նաւամատոյցին առջեւ ալ ուրիշ շոգենաւեր կեցած ըլլալով, չ'րցաւ մօտենալ եւ ետ ետ դնաց դէպ ի Սիրքէճիի բացերը։ Նոյն միջոցին կուգար Հաճի Տաւլատ Ընկերութեան Նիքոլոկոս շոգենաւը՝ Պոլսոյ քարտիին մօտենալու համար։ 33 թիւին նաւապետը տեսնելով որ Նիքոլոկոս արագ կուգայ, սուլեց՝ աղդարարելով որ կենայ, Նիքոլոկոս սակայն նորէն ճամբան շարունակեց, որով ընդհարում մը տեղի ունեցաւ։ Շիրքէթի շոգենաւը խիստ մեքենան դէպի ալ դարձուց։ Բայց Նիքոլոկոս զարնուեցաւ 33 թիւին ալ կողմի խցիկներուն առջեւի մասին, ուր պարոնները կը դրուին։ Այդ մասը բաւական վնասուեցաւ։ 33 թիւը կրցաւ անվնաս մօտենալ կամուրջին։ Շիրքէթի Խայրիէն ձեռնհաս պաշտօնարանին դիմեց՝ վնասի հատուցում պահանջելով։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամը 2ուկէսին Պէյքոզի Եալըքէօյիոն մէջ կառապան Մահմուտի փայտէշն առնէն հրդեհ ծագելով, թէ՝ այդ տունը եւ թէ կից գտնուած եւ դարձեալ նոյն անձին սեպհական ուրիշ տուն մը այրեցան։ Հրդեհը առաջ եկած էր վառարանին բռնկելէն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ բաղնիքին մօտ թռնտֆի Միխալի մայրը՝ Սոֆի, լիսեռն ուարեկան առջի գիշեր Շիշխանէ պահականոցին մօտ տան մը առջեւ մեռած դտնուեցաւ։ Ոստիկանութեան կողմէ կատարուած քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ Սոֆի ենթակայեղած հիւանդութենէն յուսահատած, ինքզինքը վար նետած էր տանը ամէնէն վերի յարկէն։ Գլխիկայր ինկած ըլլալով դանկը ջախջախուած էր։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազգ.— Ամերիկան որմտաւունկ ձեռք բերել փափաքողները պէտք է ներկայ դեկտ. ամսոյ 14ն սկսեալ մինչեւ յառաջիկայ փետրվարի վերջը (Հ. Տ.) դիմեն Պ. Էքէրլէնի, որ անօրէնն է Դէրզէլ Թարդի եւ Երէնքէօյի միջեւ գտնուած որթատունկի պատուաստման վարժարանին։ Այս որթատունկերը մինչեւ 5000 հատ ձրի կը տրուին, նախորդ տարիներու նման։ Հետեւաբար պէտք ունեցողները հարկ է որ իրենց խնդրանքը ընեն անմիջապէս, որովհետեւ մինչեւ առ առաւելն փետրվարի վերջը որոշեալ պայմանժամէն ետքը եղած ոչ եւ է խնդրանք նկատողութեան չպիտի առնուի։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ 13/26 դեկտ. 1903 2—8

* * *

Ազգ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչ. Խորհուրդը կը ծանուցանէ որմտաէրերուն թէ, 1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. Հրամանագրին Ե. յօդուածին 5րդ հատուածին արամադրութեան համաձայն, ջնջուած կը նկատուին բոլոր կտրոնները որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամին ատուրեէն մինչեւ վեց տարի ետքը։ Հետեւաբար պայմանաժամը 1898 մարտ 1/13ին ատուրող 29 թիւ կտրոնները եթէ մինչեւ 31/13 մարտ 1904 գանձուած չըլլան, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 12—12

* * *

Հանր. Պարտքի Վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% բրիօրիթէ պարտաթուղթերէն ունեցողներուն թէ, 1890 տարի 15/27ի Կայս. հրովարտակին ԺԴ. յօդուածին համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին բոլոր այն կտրոնները, որոնք են գանձուած իրենց պայմանաժամին ատուրեէն մինչեւ վեց տարի ետքը։

Հետեւաբար նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 15 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը ատուրուած է 1898 մարտ 1/13ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան, եթէ գանձուած չըլլան մինչեւ 31/13 մարտ 1904։ 12—12

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նպաստից Ցանձնաժողովի նիստը տեղի ունեցաւ այս առաւօտ Դալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ։ Անդամներուն մեծամասնութիւնը ներկայ չըլլալով, Սեբաստիոյ արհեստանոցի վերջնական ծրագիրը լեռնագնացաւ, օրուն համար Տ. Մահակ Վրդ. Օտապաշեան յանձնուած եկած էր՝ պէտք եղած տեղեկութիւնը տալու համար։ Ցանձնաժողովը զբաղեցաւ օրակարգին վրայ գտնուած գրենական եւ նպաստի խնդիրներով։

Նպաստից Ցանձնաժողովի կարեւոր կարգադրութիւններէն մէկն ալ պէտք է համարել դասագիրքերու սրբագրութեան գործը որ Ս. Նախագահին կողմէ պիտի կատարուի, բոլորովին նոր եւ դիւրաւոյց դասագիրքի մը վերածելու համար դայն, որուն համար արդէն մինչեւ հիմա դիտողութիւններ կը լսուէին։ Այս նոր կարգադրութեամբ՝ կը յուսացուի աւելի մղում տալ այդ դասագիրքին ծաւալմանը մեր վարժարաններուն մէջ, ինչ որ Նպաստից Ցանձնաժողովի գլխաւոր հոգոյներէն մէկն է։

— Տրապիզանի առաջնորդարանէն հանրագրութիւն մը եկած է Պարիսրարքարան ի Նպաստ Առաջնորդին եւ տեղական քննութիւն մը պահանջուած է։

— Պիլէճիկի մէկ երկու գիւղերէն դիտողագիրներ ղրկուած էին Պատրիարքարան, Առաջնորդին բացակայութեան միջոցին Պալաքեան Տ. Գրիգորիս Վ.ի միջոցաւ ստացուած եկեղեցական անօթներու եւ դրամներու մասին։ Ս. Պատրիարքը այդ դիտողութիւնները հաղորդելով Պալաքեան Վ.է բացատրութիւն ուղած էր։ Տ. Գրիգորիս Վ. ընդարձակօրէն հաղորդած ըլլալով հարկ եղած տեղեկութիւնները եւ անօթներու ու դրամներու գործածութեան նկատմամբ տեղեկութիւն տուած ըլլալով, Ս. Պատրիարքը թեր ու դէմ դրուածները յանձնած էր Տ. Վահրամ Արքեպ.ի, որ այսանդամ իր տեղեկագիրը հաղորդելով Ս. Պատրիարքին, կը յայտնէ թէ գոհացուցիչ կրնան համարուիլ Պալաքեան Վ.ի տուած պատասխանը եւ բացատրութիւնները։

— Ռուսիայէն Պ. Իզմիրեանցի քեռեկալ Պ. կարապետ Աւայան, փափաքելով բարիք մը ընել, 25,000 ռուպլի դրամարի մը տոկոսը յատկացուցեր է Կարմիր Խաչի Հիւանդանոցին մէջ հայ հիւանդի մը համար մահճակալ մը պահելու։

— Աղդ. Հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը տեսնելով որ Հիւանդանոցի գրասենեակը ներկայացող հարանքի տերերէն ամանք, առանց մամ առնելու պզտիկ նուէրով մը արտօնագիրը ձեռք ձգելու կը յաջողին, քահանաներէ թելադրուած եւ երբեմն ալ քահանաներէ ոմանք անձամբ արտօնագիր կը տանան մինչեւ նշանակալ, մանաւանդ տեսնելով որ քահանաները Փոխանորդարանէն ալ կը յաջողին կանոնական «հրամանի»ն ձեռք բերել, առանց ներկայացնելու մամի պաշտօնագիրը եւ այս ընթացքը պատճառ կ'ըլլայ Հիւանդանոցի հասոյթներու նուազման, խնդրած է որ Պատրիարքարանը պէտք եղած զեկուցումը ընէ Թաղ. Խորհուրդներուն, որպէս զի եկեղեցւոյ մամերը Հիւանդանոցէն առնեն, ինչպէս նաեւ մայրաքաղաքիս քահանայից դասուն, որպէս զի անոնք ալ իրենց գնումները Հիւանդանոցի մամատունէն գնելու համազգն ժողովուրդը։ Այս առթիւ Հոգաբարձութիւնն ալ խոստացած է դիւրամատչելի ընել գիները որոնք արդէն չատ ցուզ չեն։

—Տիարպէքիրէն կը դրեն մեզ. «Տարի մը եղաւ, որ քաղաքիս Ս. Կիրակոս Մայրեկեղեցւոյ ազգ. վարժարաններուն կից, Կիրակնօրեայ վարժարան մը ալ բացուած է, տեղւոյս կրթասէր ա ձերս ինքնաբեր նախաձեռնութիւնով։ Այս հաստատութեան մէջ, ամէն կիրակի կը յաճախեն զանազան դասակարգի արհեստաւորներ, հետեւելու համար աւանդուած դասերուն։ Կիրակնօրեայ վարժարանը, իր մէջ, ունի գրադարան մը, նոր հաստատուած, որուն նպատակն է, սատար հանդիսանալ հանրային բարոյական կրթութեան եւ մշակութային զարգացման։ Եւ որպէս զի գրադարանը ճոխանալով՝ կարենայ իրապէս գոհացումներ տալ ուսման կարօտ իր ընթերցողներուն, գրադարանիս, ինչպէս նաեւ կիրակնօրեայ վարժարանի գործերուն հսկող Մանասխումբը կը ջանայ գրադարանը ճոխացնել, տնտիկ եւ օգտակար գիրքերով, թերթերով ու հանդէսներով։»

—Խարբերդէն գրուած է տեղական թերթի մը, թէ Տ. Համբարձում քահանայ իր ծանրերէն մէկուն (որ քանի մը կալուածի տէր կը ցուցնէր) աղջկան նշանդրութիւնը ձրիապէս կատարել տուեր է Պատրիարքարանի մէջ։ Արդ, Խարբերդէն արժանահաւատ աղբիւրէ կը ծանուցուի մեզ թէ, ակնարկուած ընտանիքը կը բաղկանայ մօրմէ մը եւ իր չորս զաւակներէն որոնց ապրուստի միակ միջոցն է ամսական 75 ղրշ. որ բնականաբար չի բաւելով իրենց, պարտքի տակ ալ կը գտնուին։

Եղած հրատարակութիւնը ձրի զրպարտութիւն մըն է, նպատակ ունենալով այնպէս մը ցոյց տալ թէ Տ. Համբարձում քահանան Պատրիարքարանին նիւթական վնաս մը պատճառեր է, մինչդեռ լիովին քահանային պարտաճանաչութիւնը եւ պատուաւորութիւնը հանրածանօթ են Խարբերդի մէջ։

—Բիւրակն չարաթաթերթը օրէնքի հակառակ ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալով, անպայման կերպով դադարման դատապարտուած է՝ որոշմամբ Տպագրական Տեսչութեան։

Հաճոյքով կ'իմանանք թէ Անառն էֆ. Թարգ որ Անատոլուի երկաթուղւոյ Ընկերութեան քարտուղարներու դիւանին պետի պաշտօնը կը վարէր, նոյն Ընկերութեան Տնօրէնութեան ընդհ. քարտուղարի պաշտօնին բարձրացեր է։ Անառն էֆ. Թարգ իր անձնական արժանիքով ու կարողութեամբ յառաջդիմած է այդ վարչութեան մէջ, ուր իբր պարզ քարտուղար ընդունուած էր յառաջին անգամ եւ այն կարեւոր պաշտօնը որ կը յանձնուի իրեն այժմ՝ իր պատերուն խիստ արդար գնահատման արտայայտութիւնն է։ Անկեղծապէս կը շնորհաւորենք զինքը։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ այրի տիկին Թագուհի Հիւրմիզեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Տիկին Վարուհի Ն. Դարակէօզեան։

(Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՓՈՆՍՔԱՆԹԻՒՐԷԼ)

ԱԹԻՆԷ, 28 դեկտ. — Նախարարական կուսակցութենէն Պ. Խալիքաս Երեսփ. Ժողովին առնապատ ընտրուեցաւ 125 ձայնով, ընդդէմ 54 ձայնի զոր շահեցաւ Տէլիանիի կուսակցութենէն Պ. Մավրոմիխալիս։

ՊԷՕԼՆ.— Բեռլերպուրկէն կը հեռագրեն Քեօլնիշէ Զայթունկի թէ Ռուսիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ միտք կը յայտարարուի որ առայժմ պատերազմի մը վրայ Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ։ Երկու կառավարութեանց միջեւ շարունակուող կարծիքի փոխանակութիւնները յուսալի կ'ընծայեն որ բանակցութիւնները կատարելապէս նպաստաւոր արդիւնքի մը պիտի յանգին։

ՆԻՈՒՀԱՄԱ.— Ընդհանուր կերպով կը կարծուի թէ Ռուսիա եթէ չփոխէ Ճաբոնի տուած իր պատասխանը, Ճաբոն իր թեւարկութիւնը պիտի հաստատէ Քորէայի վրայ։ Այսու հանդերձ ամենայն Ռուսիոյ հետ դեռ պատերազմ մը պիտի չնշանակէ։

ԹՐԻԷՍԹԷ.— Լոյսի շոգենաւային Ընկերութեան Սամիրամիս շոգենաւը խրեցաւ Աղեքսանդրիոյ նաւահանդիստին բերանը։ ուղեւորները դուրս հանուեցան։ Կէս օրէն վերջը Սամիրամիս ալ ազատուեցաւ։ Վնասը աննշան բան մըն է։

ԲՈՍԹՈՄԱՆԻԹ.— Թէեւ զրոյց կայ թէ Մարգոյն Արեւելքի անգլիական նաւատորմին վրայ յանկարծ պիտի ելլան, սակայն ձեռնհաս իշխանութիւնը կը յայտարարէ թէ այդ մասին տեղեկութիւն մը չունի։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը նկատելութեան առնելով ելմտացոյցը որ Մերակոյսին կողմէ վերադարձուած էր, մերժեց Մերակոյսին ըրած քանի մը փոփոխութիւններ եւ ամբողջ ելմտացոյցը քուէարկեց 38ի դէմ 443 ձայնով։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 28 դեկտ.— Վաղը Նախարարաց Խորհուրդ մը պիտի գումարուի։ Մերակոյսը ու Երեսփ. Ժողովը յունուար 12ին պիտի գումարուին։ Խորհրդարանական արձակուրդը վաղը պիտի սկսի։

ԱԹԻՆԷ.—Երեսփ. Ժողովը գումարուելով ձեռնարկեց իր դիւանին ընտրութեանը։ Պ. Խալիքաս, նախարարական ընտրելին, առանձնապէս ընտրուեցաւ։

ՍՈՖԻԱ.— Ընդդիմադիր երեսփոխանները յայտարարութիւն մը ուղղեցին իրենց ընտրողներուն, որով կ'ըսեն թէ Սպրանտէլիին մեծամասնութեան ընթացքին հետեւանքով, ալ եւս ներկայ պիտի չգտնուին այդ Ժողովին նիստերուն։ Կը յայտարարեն նաեւ թէ երկիրը դատաւոր կ'ընեն այդ տեսակ արարքի մը ոչի համապատասխաներ արդարութեան եւ օրինաւորութեան զգացում ունեցող Ժողովի մը։

ԲԱՐԻԶ.— Վեսարեկ առեանին ընդհանուր դատախազ Պ. Պուտաան գրեթէ աւարտեց վերաքննութեան պարութային քննութիւնը։ Կը կարծուի թէ հինգշաբթի օրը իր եզրակացիրը պիտի ներկայացնէ նոյն տեսարանին պատժական ճիւղին։ Որուն կը նախագահէ Պ. Շամպարտօ։

ԼԻԶԲՈՆԱ.— Բորթուկալի արքայազուն իշխանը մարտ 12ին ճամբայ պիտի ելլէ, ուղեւորութիւն մը կատարելու Ափրիկէի ու Հնդկաստանի բորթուկեզ ու անգլիական գաղթավայրերուն մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Լէան Պուրժուա ընտրելի պիտի չներկայանայ Երեսփ. Ժողովին առանձնատեսութեան։

—Նախորդ նախարարապետ Պ. Վալտէք–Ռուսոյի լեռդի հիւանդութիւնը զգալապէս ծանրացաւ։

ԴԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 15 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Ս. Ո.	96	36
Ամէնէն բարձր գին	»	97	06 1/2
Ամէնէն վար գին	»	96	36
Բուսէլիի Երկաթուղի զոց.	Ֆր.	129	87
Ամէնէն բարձր գին	»	130	75
Ամէնէն վար գին	»	129	87

ԲԱՆՑԻՒՄ 16 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Ֆ. Ս.	96	24
Բուսէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	129	37
Շիրքէթի Խայրիէ		29	—
Սամանիէ		—	—
Ռէմզի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցուտական պանքա		466	—
Տերբոզ		258	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	85
Գրամաւէլ բաժնեթուղթ		6	30
» ժուխտանա		1	80
» պարտաթուղթ		487	—
Քարաի Ֆ. Գոլոյ		515	—
Քրանվալ		105	—
Քրէտիթ Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		267	50
ավրիտ		70	—
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	07
» պարտաթուղթ	»	515	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

ոնատ 3 ամիս	Ընդ.	—	—
» » » չէք	»	169	35
Բարիզ » »	Ֆր.	22	90
» » » չէք	»	—	—
Գերլին անտոկոս չէք	մարք	12	59
Վիէննա չէք	Ֆիորդ.	21	79

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

22 ֆրանքնոց	Ընդ.	17	15
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Շոլ եմբէրիալ	»	20	—
Ֆրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	35
Մէճիտիէ	»	—	—
Բոնպի Գրիգորաս	Օ. Ս.	3	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 28 Դեկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	88	—
Միացեալ պարտք ընդ.	88	—
Միացեալ պարտք զոց.	87	81
Օսմանեան Պանքա	14	—
Թուրական 1890	—	—
Հնլենական 5 %	43	—
» Մանրաբոյ	44	50
Գուլիսթրական 1888	93	—
Եգիպտէն բնդ.ի	103	—
Ֆոմինալ	103	—
Բրանվալ	4	06
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոխանակագիր	25	37 3/4

ԲԱՐԻԶ, 28 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	42
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ընդ.	89	60
	զոց. »	89	17
Սուէզ. Ֆամբա	Ֆր.	578	—
Սամանիէ	»	—	—
Բասէլի երկաթուղի	»	133	75
Օսմ. մարգատուն	»	468	—
Զամ Ռէժի	»	278	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	490	—
Քոէֆէ Լիոնէ	»	1145	—
Իտալական Ռանթ	»	164	47
Պարսկական արարին	»	88	87
Քրանվալ	»	104	—
Էէր Լոնտոնի վրայ	»	25	160
Դ. ամաշեոյ	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 28 Դեկտեմբեր

Քոնսոլ. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	229	40
Բուսէլի երկաթուղի	»	135	50
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 28 Դեկտեմբեր

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Բուսէլի երկաթուղի	»	140	25
Ճնատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	40
Փեն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	260

ՊՐԻՍԷԼ, 28 Դեկտեմբեր

Միացեալ պարտք	—	—
Բասէլի երկաթուղի	—	—

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱՐՈՒԹԻՒՆ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՏԱՆ ՎՐՈՅԻ ՑԱՐԾԸ

(Ձիոյ Գործարանի դիմաց)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, լաւ տարիքի, ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւններ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

ՊՍԼԻ ՇՐՋԱԳՐԱՎ, ԲՍԲԻՋ 1900

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) *մեծ մառանները*

վարձալիոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարուան մրցումը

1903 յունուար 2ին այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարբերութիւնը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԳՈՒՇԱԿԵՐ ԵՆ

Բարձի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Պոլսոյ գիւաղեկաց Ֆաքիւլթէին բրոֆէսօր ԿԱՑՈՆ, Համպուրգի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԼԷՆՈՒԻ, Ս. Բեդերսպուրգի համալսարանին բրոֆէսօր Ա. ԲԼԷԼԻ եւ Օռէսայի համալսարանին բրոֆէսօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ տարբերուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒՒ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. Ղալաթիոյ քարափը, Սէթէ Ֆրանսէզ թիւ 145—147

Էրիֆէթին վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

SOCIETE CARMEL-ORIENTAL
RAISIN DECHANAAN
(ԿԱՐՄԷԼ-ՕՐԻԱՆԹԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրոշազ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՐԷՏ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ԿԵՆԱՑ ԹԱՃԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։ Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԷ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ չահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի սակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամագլխի ու մանչ տղայոց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

Կ'ԱՐԺԷ ՈՒՐԻՇՆ ԱՑԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐՆ ԱՋԲԷ ԱՆՇԵՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆԿԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ԶԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՈՐԴԻՐ Ն. ՊԱՌՆԱԳԱՆԻ
Պոլիս Պառնաբաս խան

HUILE de HOGG

ՄՕՐԻ ԱՂԿԱՆ ԻՒՂ

Ցոյանի է թէ մորիւ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձերմեռը ո՞րքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (Արիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ եւ կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարկի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու սարքին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, եւ որոնց գործածութիւնը տուելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ Թէր-Նէօլի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մորիւ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անստգիտ անարատութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն եւ Բարիզի Ուէօն տէ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլորնչանաւոր բժշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն եւ նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մորիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու եւ դեղավաճառներու քով։

EMULSION HOGG

Իրբ Ֆոսֆոր sp co եւ սուս կը պարունակէ

Մէկ ուէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 Թիւ. Քասթիլիօն Բարիզ։ Մեծաքանակ կը ծախուի Լուսաւոր Մանների քով, Եռասփեան խան, Պոլիս։ 27—30

ՀԱՅԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽՍՏՈՂԱՆ ՀԱԳԳԷ ԷՖԷԼԻՄ

Խոյծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Սերբայէլ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար անքան չմեծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագգը Էֆրէմ խոյծղանը օսմ. ու օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ատամնքի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խոյծղանի մէւս ջուրերը։ Իրաւ օգտակար է հազի, ցնդղտապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտի առաջին լրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ դրուշ։ 37—80

ԾԻԼՍ. ԼԻՇԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՏՈՒՆ ՔԷՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի եւ Սուեւէյից միջեւ բանող օրական

Անուանք	Փոխ	Անուանք	Փոխ
Վիքտորիան	10500	Ֆլոռիտա	3500
Ասիէնտան	10500	Լմբրիշիան	3600
Էքսոդիան	10500	Բորոտրն	3000
Լանտատրիան	9000	Ալենէրնան	3000
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արաբիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Մէնէնան	3500
Ճորճիան	8000	Անտարտիան	2500
Ասարիան	8000	Ալլոգիրն	2500
Գիբրինիան	8000	Լէսպան	2000
Մալտինան	3700	Մինեռ	900
Վոլսինան	3700	Օքսրոդ	800
Ֆլամինան	3700	Լիսբոն	8
Թասիան	3500		

Ամրանքի սէզընթացին կը թողարկի իրեն, ուղղակի ապրանք մուտք վճարելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը կանոնաւոր կերպով ազատելու համար ի բանս կանոնաւոր գրելի յանձնարարելի ծանանելի 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել տա.

ԷՖՕՒԱՐ ՀԱՅՈՆԻՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 մաքսատան դէմ տեղը

ՍՅՈՒ ԿԼԻՄԱՅԻ ՄԷՋ

Ընդհանուր վիշտեր կան որոնք այս աշխարհածանօթ դեղով կատարելապէս կը բժշկուին։

Շիշերու վրայ ասոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։

SCOTT'S EMULSION

Հազ, հարբուխ, և բոլոր ոսկորի և թոքի վիշտերը։ Ինչպէս թոքացաւ, և պրոնշիտ, շնչառութեան և կուրծքի երակներուն փորփոքումը և միւս տկարութիւնն պատճառող անհանգստութիւններ անմիջապէս կը զսպուին, և կը տկարացուին և վերջապէս կը բժշկուին։ Կայմանաւանդ ծիւրական ախտի նկատմամբ առաջին նշանները տեսնուած ատեն, անմիջապէս առաջը կ'առնէ։ Եթէ ընտանիքի մը մէջ այսպիսի աղետ մը կայ, պէտք է դեղարան մը դիմել և

ԸՍԿՕԹԹ ԲԵՂԵՂԵՐՈՒԹԻՒՆ

մը առնել։ Ընդօթի Բաղադրութիւնը այս աղետը կը դադրեցնէ և տան մէջ ուրախութիւնը կը վերականգնէ։

Բոլոր դեղագործներէն և դեղավաճառներէն կը ծախուի։

19

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE RUSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Բեդերսպուրգ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ ապրանքներու ճամբու գրաստներու, երկաթուղիի ու շոգեմուտի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու առանձին խորհրդակցելու դէմ։ Ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Ներքին եւ արտաքին գումար	129,000,000 »
Ապահովագրութիւններու վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ ընդունուած ապահովագրեալներ ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններ կարելի է դիմել.

Կ. Գալոս մասնաճիւղին. Սարիտ խան Վոյվոտա, Ղալաթիա

Տնօրէն, Կ. Գալոս մասնաճիւղին՝ Ս. ՀԻՒՐՄԻԶԷ 524

COMP. RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՏՈՒՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Ծուխս.
Դ. 16/29 Սեպտեմբերի մասը 10ին միջօրէին առաջ։
Տարտանել, Պիրոզ, Սեպասթիա, Իզմիր, Փիրս, Թրապիզոնտ, Գէորգիա, Եափա, Բոսֆոր, Ալեքսանդրիա մասը մին յետ միջօրէի։
Դշ. 18/31 Օտեսայ մասը 10ին միջօրէէն առաջ։
Երբ. 20/2 Մէրսէլին, Իզմիր, Փիրէ, Ալեքսանդրիա, մասը 10ին միջօրէէն առաջ։ Օտեսա մասը 2ին յետ միջօրէի։
Կիր. 21/3 Ինեպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օրու, Տրապիզոն, Տէօսապան, Գիրէ, Գոնիա մասը 3ին միջօրէէն առաջ։ Գուրիկաղ, Վանիա, Օտեսա մասը 3ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՏՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մ. ԹՐՔԻԱ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆ
Ն. ԳԱԼԳԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԷՍՈՍՏՐԻ ԵՒՈՒՆԵՒՍԷ

Դ-կա. 28ին Գառամանի, Սեւ Ովիտ։
» 29ին Սեռխասի Գ[illegible]
Ուրբ. 1ին Իզմիրի, Սամ. եւ [illegible]
Ցիսլեր. Անվերջն դեղեամների վերջը

ՍԷՍՈՍՏՐԻԷ
Դ-կա. 28ին Գառամանի Մարտիրոս։
» 30ին Սիրասի, Սամսոն, Տրապիզոն Ց. Բաթում եւ Նոր Սուխում։
Ուրբ. 5ին Իզմիրի, [illegible]
Ցոնանց սուզանի Բորսի համար։
Առաջին կարգ 245 ֆրանկ։ Բանալի 75 ֆրանկ։ Ցիսլերանց նաեւ դրամագլուխի Թանկ. Հանձնարարելի մասնաւորապէս։ 518 Թ. ԲԷՐՈՒՆԻ

ՔՈՒՆԱՐԴ CUNARD
ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՏՈՒՆ ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՏՈՒՆ
Որէ ամիսը երեւ անգամ կը բանին Լիվերպուլի եւ Արեւելեայ միջեւ

Անուանք	Փոխ	Անուանք	Փոխ
Էրիէրնիա	18900	Ցիլանիա	6300
Մարտանիա	18900	Քանատանիա	4841
Նուբիանիա	12950	Էլբիա	3200
Լուսիտանիա	12950	Բաւարիա	2245
Մուլթանիա	8345	Թիւնիս	2026
Ումբրիա	8128	Սիրիա	2235
Խիմրանիա	8120	Սամարիա	2235
Սէրվիա	7392	Ազիրբէյ	2181
Սէրմանիա	7289	Էթրուսքա	1[illegible]

Սարակասա լրդեանը, նաւապետ Կուլսէն, Լիվ բուլէն հոս հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել տա. [illegible] Ա. Սիմեր

Joly et Saager
Մէրսանէթիլի խան. թիւ. 6, 7, 8 հարկ։
Թիւ. Քարտ "Սաբիֆա" մասը։ 251

ՄՈՍ
ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՏՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի Ֆրէոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օրական

Անուանք	Փոխ	Անուանք	Փոխ
Համսէդ	3000	Թիպս	2400
Անգլիա	3000	Նէրթիս	2250
Թէլսոր	3000	Ուսարիա	2250
Գիանուբիս	3000	Թէրա	2000
Խարրա	3000	Սէթիրս	1500
Օսմանլի	3000	Գասրիկ	1500
Մարիսթրա	2500	Գնչէա	[illegible]

Դիմել տա. Ֆ. Վ. ՈՒԻԹԷԼ և ԸՆԿ.
Ալեքսիոս Մոսի և Ընկ.
ՀԻՄԱՐՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31 Ժէյմս Սգրիզ Լիվերպուլ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՏՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵՍՆ ՑՈՒՑԱԿ

1903 Նոյեմբեր 5/18էն սկսեալ մինչեւ ցնոր անօրինութիւն

Վոսփորէն կամուրջ

2 —	Արնվ. զրչ. օրթ. պէշիր.	22
2 —	Գէպէր չէնկ. պէյլ. գուզզ. պէշիր	19
1 45	Եսիմ. մէզզ. պէօյ. Քրպ. էէնք. էմիրի.	40
2 20	Սէէն. մէրկ. ք. հիսար պէպէր արնվ.	
	Դրշ. Օրթ. Գէշկ. Գաթէ.	
1 45	Գէյք. բշպ. չպուզ զանվ ան հիսար զանտ վ նի. չէնկ. պէյ զուզզ	44
2 30	Եսիմ. մէզզ. պէյտ. Քրպ. ենք. սթէն. միրկ. պշկ.	46
3 10	Միրկ. ք. հիս. պէպէք. Արնվ. զրչ. օրթ պէշիրթաշ	45
3 —	Ա. հի ա զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. զուզզ. պէշկ. Գպգ.	34
2 20	Ա. Բ. զանլուզ նմմ. մէզզ. պէյտ. Քարպ. պէյք. բաշապ. չպզ. զանլ. ա. հիսա զանտ. օրթ. պէշ.	41
3 50	Ա. հիսար զանտ. վա ի. չէնկ. պէյլ. զուզզ. պէշիրթաշ	3
3 15	Եսմ. մէզզ. պէյտ. Քրպ. ենք. սթէն. էմիրկ. պէշկիթաշ	50
4 5	Միրկ. ք. հիս. պէպ.արն. զրչ. օրթ. պշկ. զապաթաշ	40
4 50	Ա. հիսար զանտ. պէպէք արն. չէնկ. պէյլ. օրթ. պէշկ. Գպգ. սիրքէթի	19
4 15	Բ. Ա. Գանլաց եսմ. մէզզ. պէօյ. Քրպ. ենք. սթն. միրկ. ք. հիս. պէպ. արնվ. զրչ. օրթ պշկ.	37
5 —	Գէյք բաշպ. չպուք. զանլ. ա. հ սար զանտ. վարփ. չէնկ. պէյլ. պէշկ.	44
6 —	Գէպէք արնվ. գպշ. չէնկ. պէյլ. օրթ. պշկ. զապաթաշ սիրքէթի (այ. երեքեսնկը մինչեւ զեկտեմբեր 10 պիտի շարուակուի)	46
5 45	Եսմ. մզքպ. պյտ. Քրպ. ենք. միրկ. ք. հիս. պէպ. արնվ. զրչ. օրթ. պշկ.	38
6 —	Գէյք զ բշպ. էէնիք. սթն. զանլ. միրկ. ք. ա. հիս. զանտ. պէպէք Աբնվ. զրչ. չնկ. պէյլ. օրթ. Գուզզ. պէշկ. զպգ.	22
8 5	ք. ա. հիսար զանտ. արն. չէնկ. պէյլ. զուզզ. պշկ. զապա աշ	43
7 35	Եէնմ. մէզզպ. պէօյ. Քարպ. պէյք զ ենկիք. սթն. միրկ. Ք. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ.	34
8 23	Բ. ա. Գանլաց մզպ. պյտ. Քրպ. պէյք. բշպ. չբպուզ. զանլ. ա. հիսար զանտ. գ. նի. չէնկ. պէյլ. զուզզ. պէշկ.	39
9 20	Եէնիմ. մէզզ. պէօյտ. Քրպ. էէնք. սթն. միրկ. ք. հիսար պէպէք արնավուտէօյ զրչ. օրթ. պէշրթ.	45
10 15	Գէյբօզ եէնիք. զանլ. ա. հիսար. գնտ. չէնկք. պէյլ. զուզզ. իւսկ.	44
10 50	Միրկ. օրթ.	50
10 55	Վանի. զրչ. պէշիքթաշ	19
11 15	Գէպէք	22
10 10	Բ. Ա. զավազ էէնիմ. մէզզ. պէօյիւյտ. Քարպ. սէնիք. միրկ. ք. հիս. պէպէք արնավ. օրթ. պէշիկթաշ	37

Կամուրջեն Վոսփոր

2 30	Գէշիրթաշ օրթ. զրչ. արնվ. պէպէք ք. հիս. միրկ. սթն. էէնք. Քրպ. պէօյթ մէզզ. եէնմ. ք. ա. գավազ.	37
3 5	Գէշիրթ. օրթ. արնվ. մրկ.	40
3 15	Գաապշ. պէշկ. գուզզ օ. Ք պէլ չնկ. զրչ. արնվ. պէպէք գանտ. ա. հիսար ք. հիս. միրկ գանլ. սթն. եէնք. բշպ. պէյբօզ.	22
3 30	Ի սկ. գուզկ. պէլ. չէնկ. վանի. զանտ. ա. հիս. գանլ. չպուզլր բշպ. պէյքօզ	44
4 .0	Գէշկ. չնկ. ա. հիսար	16
4	Գապպ. աշրթ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպէք ք. հիսար միրկ. սթն. եէնիք. Քարպ. պէյբ. եէպ եէնմ.	38
5	Գէշկթ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպէք (այս եէնմեեկեր Ինանը մինչեւ դեկտեմբեր 10 պ տի տեւէ)	
5 15	Գապաթաշ պէշկթ. Գուզկ. պէլ. չէնկ. վանի. գնտ. ա. հիս. գանլ. չպուզլր բշպ. պէյք. Քրպ. պէօյթ. մէզզ. եէնմ.	34
6	Գապպ. պէշկթ. օրթ. զրչ. արվ. պէպ. ք. հիս. միրկ. սթն. եէնք. Քրպ. պէօյ. մէզզ. եէնմ. ք. ա. հավազ	39
6 40	Գէշկթ. գուզկ. օրթ. պէլ. չէնկ. զրչ. արնվ. պէպէք գանտ.ա.հսր. գվլ.ք. հիս.	19
7 10	Գէշիկթ. օրթ. զրչ.ար վ. պէպէք ք. հիս. միրկ. եէնք. պէյլզզ Քրպ. պէօսիր մէզզ. եէնմ.	45
8 45	Գէշկ. գուզկ. պէլ. չէնկ. վանի. գնտ. ա. հիս. գանլ. չպուզլր ջպ. պէյբօզ	44
9	Գէշկթ. օրթ զրչ. արնվ. պէպ. ք. հ. միրկ. էր. Քրպ. պէյբ. մէզզ. ք. ա. գավազ	37
9 55	Գապ.Ք. պէշկթ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպ. ք. հիսար միրկ.	50
10 30	Գէշկթ. միրկ. սթն. եէնք. Քրպ. պէօյթ. մէզզ, եէնմ.	49
10 10	Գէշկթ. գուզկ. պէլ. չէնկ. վանի.	19
10 20	Գէշկթ. գանտ. ա. հիս գանլ. չբպուզլր ք.պ. պէյբ. մզզ. ք. ա. գավազ	40
10 35	Գէշկթ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպէք	22
10 50	Գապպ. պէշկթ. գուզկ. պէլ. չէնկէք. վանիք. գանտ. ա. ք. հիսար պէպէք	39
11 25	Գէշրթ. սէյլ. գանտ. ա. հիսար գանլ. չբպուզլր եէնք. բշպ. պէյբ.	45
11	Գէշկթ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպ. ք. հիս. միրկ. սթն. էէնք.	38
11 25	Մրկ. եէնք. Քրպ. պէպյբ. մէզզ. եէնմ.	46
12	Միրկ. եէնք. Քրպ. պէօյբ. եէնմ.	50
11 45	Գէշկթ. օրթ. արնվ. պէպէք ք. հիսար միրկ. սթն. եէնք. պէյբ.	44
11 50	Գէշկթ. գուզկ. պէլ. չէնկ. վանի. գանտ. ա. հիսաբ	31
12 10	Գէշկթ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպէք	22
12 10	Իւսկ. գուզկ. չէնկ. գանտ. արվ.	19

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆԻ ՄԱՏԻՐՈՒԱՆ ՄԸ

Մաքսատունի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք ուտեց նեղուելու խնայել անիկական ազդեցութեամբ, թողէք եռանսի նման զգուշացուցիչ նուիրքնեն դեղերը, որոնց մեծագոյն մասը կեղծ են, եւ փորձեցէք դնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքսատունի, որ բնաւ կան ապրիներէն Բաղդատեան դրուքեամբ դուսուած յատակ նուր մը է և առ դիւրու կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՖԱՊՐԱՆ ուրիշ ունդանական նուիրքու նման ոչ խիթ և ոչ սնանդատութիւն կը ստանուի։ Առաջուն անօթի, նուրի դուսած մը ՎԻԼԼԱՖԱՊՐԱՆ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս ապխմեալ։ բաւական է կատարելապէս մաքրելու։ Ինդրեցէք, գլխաւոր և տասնքսի խանդարում ունեցողներ, հանանդ նստարանի կեանք վարող անձինք։ եթէ ամէն ատու Քէյի կամ ցնցնի դուսած մը Վիլլաֆապրան խմեն, կատարեն ինդրութիւնն և անոր հետեւանք հիանդութիւններն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։ 504

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՄԱՆԶԱՑՈՒՑԻՉ ՀԵԱՎ ԱԶԳԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՅՈՅԹԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար ֆր. 7,500,000

ԿԵՆԱՆԻ ԾԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ խիստ ապահովագրութիւն, երկու դրամագլուխով, ադոց օժանդակութիւնը այլեւայլ կարգագրութիւններով, ցանկալուր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէն յետոյ ապահովագիրը անվճարելի կը դառնայ, այնինչ Ընկերութիւնը ո՛և է առանց խնդրելու ապահովագրեալին անվճարելիութեան, մենաշնորհ կարգադրութիւն, ինչպէս նաեւ ամենքի խանդարում ունեցողներ, հանանդ նստարանի կեանք վարող անձինք։ Եթէ ամէն ատու Քէյի կամ ցնցնի դուսած մը Վիլլաֆապրան խմեն, կատարեն ինդրութիւնն և անոր հետեւանք հիանդութիւններն։

ՀՐԴԵՀԻ ԾԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Գոնձուած Ապահովագրեալ 1,433,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փոխարէն ու քարտէրի ղեկներու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՆ ԾԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վճարելու, յոգնեցուցիչ մասնիներ աշխարհիս մ'ր կողմն ալ ուղեւորելու։

1896՝ յանձնարարեցին է հարբուրի 18 ուրեմ. 1897ինը՝ հարբուրի 18. 1898ինը՝ հարգ 18 և 1899ինը՝ հարբուրի 16։

Ընկերութեան դրամատուներն են ԲՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Գալոս, ԱՆՆԷԼՕ-ԱԻՍՏՐԻԱ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿՈՎՈՅՈ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՆՇԱՆ,
Կ. Գալոս Ղալաթիա, Քարթալարուն խան, Օ մ. Գ Նարին դիմացը։

Գանուած համար պատուաւոր հրաշխաւորութեանց գործակալներ կը փնտռուին

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ

ՍԱՌԷՆՈՅՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՏ

Ընդարձակ Հայի Ի Գալոյ եւ Օսմանի

Անուանք	Փոխ	Անուանք	Փոխ	Անուանք	Փոխ	Անուանք	Փոխ
Ալպանս	1069	Գոմօ	1497	Գոցս	1911	Մայմս	724	Բոզարթս	186
Ալէքս	3807	Գոնկս	2906	Կրոսոնս	1695	Մարէնկս	2278	Սարթս	1118
Անտէլս	1541	Գորբս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ինրիս	1735
Աբիսսկս	2271	Ցիսս	4311	Հիսարլիս	1581	Մէրսաս	3557	Ինլիս	1193
Գասանս	1825	Տամնս	987	Հինաու	3780	Միս	1057	Սէրս	1500
Գորտրեն	1264	Տուրս	2333	Հաքսթրս	3600	Մոսթրէլլս	1735	Թասս	1325
Գրանս	1076	Տրաս	1713	Հուսիլլ	595	Մուրիս	2419	Թ. Ուիլսն	1546
Գրիմս	541	Տինսոն	504	Բակս	2354	Նէրս	1083	Քորքս	3827
Գրֆիալ	4431	Իարս	2464	Իսաաս	5549	Սոնս	4100	Քուլտս	1470
Դէլլս	1671	Իլտսրատս	1590	Ջենս	1080	Սնեարքս	4036	Քորբիս	487
Դայիրսս	1337	Իրսաս	1841	Ֆէլտս	1053	Օրլանս	1535	Ուրպէնս	2429
Դանէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆոլբինս	2307	Բալերմս	1657	Ջարս	1914
Դաաս	1094	Ֆինլանս	1828	Ֆոլնս	1700	Բոլս	510	Ջոլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինիս	849	Լէս	1053	Բիանլս	2229	Ջոլսուրնս	2296
Միսերս	1831	Ֆրանսիսսս	4532	Լէբանս	2272	Բիմալս	1565	Եէսս	1850
Գլիս	2697	Գանլիէս	3060	Լիվերնս	1643	Բոլլս	1613	Զէրս	1200
Գոլոգաաս	4285	Գիրանս	1243	Լորէնս	3191	Բուսէս	1789		

Հոս հասած է։

Հարաքիս լոյսերը, նաւապետ Քրօֆթ։

Դիմել տա. գործակալ Ե. ՀԻԼՏ ԵՆԸՐԻՕՆ

Թիւ. 22—24, Գիւլբեռ Մեհմէտ խան. Ղալաթիա 377

Տպագրատէր ՋԱՐԵՀ ՆՈՒՐՈՒԹԵԱՆ